

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

2118911

**ZHODNOTENIE PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR
V PODMIENKACH KOŠICKÉHO KRAJA**

2010

Bc. Andrea Zatrochová

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V
NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

**ZHODNOTENIE PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR
V PODMIENKACH KOŠICKÉHO KRAJA**

Diplomová práca

Študijný program:	Regionálny rozvoj
Študijný odbor:	3.3.5. Verejná správa a regionálny rozvoj
Školiace pracovisko:	Katedra európskych štúdií
Školiteľ:	Ing. Ľubica Rumanovská PhD.

Nitra 2010

Bc. Andrea Zatrochová

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Andrea Zatrochová vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Zhodnotenie programu rozvoja vidieka SR v podmienkach Košického kraja“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 25. apríla 2010

.....

podpis autora diplomovej práce

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie pani Ing. Ľubici Rumanovskej, PhD. za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

Abstrakt

Predkladaná diplomová práca sa zaoberá rozvojom vidieka ako dôležitou oblasťou politiky. Možno povedať, že poľnohospodárstvo a lesníctvo sú dôležité pre využitie krajiny vo vidieckych oblastiach Európskej únie. Práca sa zameriava na možnosti financovania rozvoja vidieka a projekty, ktoré boli uzavreté v období rokov 2004 – 2009 a 2008 – 2009. Týka sa to projektov, ktoré sa realizovali a realizujú v Košickom kraji a žiadateľov, ktorí boli z fondov Európskej únie v programovom období 2004 – 2009 a 2008 – 2009 podporovaní. Z tohto dôvodu je práca rozdelená do 3 častí. Prvá časť sa zaoberá krátkym charakterizovaním jednotlivých programových období. Po tejto časti nasleduje kapitola, ktorá popisuje Plán rozvoja vidieka a SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka a ich jednotlivé opatrenia. Posledná kapitola sa zaoberá Programom rozvoja vidieka v rokoch 2007 – 2013. Za týmito kapitolami nasleduje celkové zhodnotenie jednotlivých programov. Na základe zhodnotenia možno poukázať na využívanie finančných prostriedkov Európskej únie v Košickom kraji.

Kľúčové slová:

Vidiek, politika rozvoja vidieka, Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV), poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, Program rozvoja vidieka

Ländlicher Raum, Politik zur Entwicklung des ländlichen Raums, Landwirtschaft und die Entwicklung des ländlichen Raums, Landwirtschaftsfonds für die Entwicklung des ländlichen Raums (ELER), Programm der Entwicklung des ländlichen Raums

Zusammenfassung

Diese Diplomarbeit hat sich vor allem auf die Entwicklung des ländlichen Raums als einen sehr wichtigen Politikbereich konzentriert. Man kann sagen dass die Land- und Forstwirtschaft für die Landnutzung in den ländlichen Gebieten der EU von herausragender Bedeutung ist. Die Arbeit hat sich auf die Möglichkeiten der Finanzierung der Entwicklung des ländlichen Raums und auf die Projekte orientiert, die im Zeitraum von 2004 – 2009 und 2008 – 2009 abgeschlossen wurden. Es geht um die Projekte die in der Kaschauregion realisiert wurden und Unternehmers die aus den Fonds der Europäischen Union Finanzmittel in dem Planzeitraum 2004 – 2009 und 2008 – 2009 bekommen haben. Aus diesem Grund habe ich die eigene Arbeit sozusagen in 3 Teilen geteilt. Im ersten Teil sind kurz einzelnen Planzeiträumen vorgestellt. Nach diesem Teil folgt eine Kapitole die das Plan des Entwicklung des ländliches Raums und das Programm Landwirtschaft und Entwicklung des ländlichen Raums und deren Maßnahmen ausstaltet. Die nächste Kapitole behandelt über das Programm der Entwicklung des ländlichen Raums in Jahren 2007 – 2013. diesen Kapitolen folgt die ganze Datenauswertung. Aus dieser Auswertung kann man sehen wie die Kaschauregion mit den Mitteln aus der EU aufwandt und wie viele Projekte erfolgreich waren. Und man kann auch sehen wie sehr die Hilfe aus der EU den Unternehmern geholfen hat und noch immer hilft auch in der Gegenwart.

Obsah

Obsah	6
Zoznam skratiek	8
Úvod	9
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky	11
1.1 Definície pojmu vidiek a vidieckych oblastí	11
1.2 Rozvoj vidieka	19
1.3 Politika rozvoja vidieka v EÚ	23
1.3.1 Program rozvoja vidieka	26
1.4 Financovanie politiky rozvoja vidieka 2004 - 2006	27
1.4.1 Financovanie rozvoja vidieka 2007 - 2013	28
2 Cieľ	32
3 Metodika	33
4 Výsledky práce	35
4.1 Stručná charakteristika jednotlivých programovacích období.....	35
4.1.1 Väzba na ďalšie plány v oblasti rozvoja vidieka.....	36
4.2 SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka	36
4.2.1 Priority a opatrenia sektorového operačného programu	38
4.3 Plán rozvoja vidieka 2004 – 2006.....	38
4.3.1 Ciele a priority plánu rozvoja vidieka	39
4.3.2 Priority Plánu rozvoja vidieka.....	40
4.4 Analýza Plánu rozvoja vidieka a SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka	42
4.4.1 Stav implementácie	42
4.4.2 Celkové vyhodnotenie Plánu rozvoja vidieka a SOP PaRV	53
4.5 Analýza opatrení Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013.....	58
4.5.1 Stav implementácie	61
4.5.2 Celkové vyhodnotenie Programu rozvoja vidieka	72
4.6 Zhodnotenie podporných opatrení v Košickom kraji	76
4.6.1 Charakteristika Košického samosprávneho kraja	76
4.6.2 Opatrenia, ktoré najviac využil Košický kraj v programovom období 2004 - 2006.....	78

4.6.3 Využitie opatrenia Košickým krajom v programovom období 2007 – 2013	79
4.6.4 SWOT analýza Košického kraja z pohľadu poľnohospodárstva a vidieka.....	80
5 Záver	82
6 Použitá literatúra	85
7 Prílohy.....	93

Zoznam skratiek

EAFRD	–	Európsky poľnohospodársky fond pre regionálny rozvoj (European Agricultural Fund for Rural Development)
EAGGF	–	Európsky poľnohospodársky a garančný fond (European Agriculture Guarantee and Guidance Fund)
EÚ	–	Európska únia
ES	–	Európske spoločenstvo
ha	–	hektár
FO	–	fyzická osoba
HDP	–	hrubý domáci produkt
NUTS	–	Nomenklatúra územných štatistických jednotiek
OECD	–	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OOV	–	odbytové organizácie výrobcov
PD	–	Poľnohospodárske družstve
PPA	–	Pôdohospodárska platobná agentúra
PRV SR	–	Plán rozvoja vidieka Slovenskej republiky
PRV	–	Program rozvoja vidieka
RD	–	Roľnícke družstvo
SHR	–	samostatne hospodáriaci roľník
Sk	–	Slovenská koruna
SOP	–	Sektorový operačný program
SR	–	Slovenská republika
SWOT	–	nástroj strategického plánovania používaná na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb
Tis.	–	tisíc
ŽoNFP	–	Žiadosť o nenávratný finančný príspevok

Úvod

Súčasťou Spoločnej poľnohospodárskej politiky je rozvoj vidieka, ktorý je považovaný za jej druhý pilier. O rozvoji vidieka hovoríme aj ako o dôležitej ekonomickej a politickej oblasti, pretože viac ako 56% obyvateľstva z 27 členských štátov Európskej únie žije vo vidieckych oblastiach, ktoré tvoria takmer 91% územia EU. Tieto európske vidiecke oblasti sú rôznorodé z pohľadu rázu krajiny, ale aj problémov, s ktorými sa stretávajú. Európania oceňujú tieto oblasti ako alternatívnu ponuku prírody k vysoko urbanizovanej spoločnosti. Taktiež poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo slúžia ako platforma pre hospodársku diverzifikáciu vo vidieckych spoločnostiach. Slovensko patrí ku krajinám, ktorých vidiek nemá dostatok zdrojov na oživenie ekonomiky a z tohto dôvodu je odkázané na podporu, ktorá je vo väčšine prípadov nesystémová.

Všeobecnou prioritou by malo byť posilňovanie politiky rozvoja vidieka.

Pri riešení problémov, ktoré sa týkajú rozvoja vidieka sa do roku 2006 uplatňoval prístup, ktorý bol realizovaný tak, aby bol v súčinnosti s cieľmi, prioritami a opatreniami Národného rozvojového plánu. Tento plán slúžil k čerpaniu prostriedkov z fondov Európskej únie v období rokov 2004 – 2006. Jeho súčasťou boli aj programové dokumenty.

Ďalším programom zaoberajúcim sa rozvojom vidieka bol sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka. Vztahuje sa teritoriálne na oblasti, ktoré spadajú pod Cieľ 1, čiže územie SR okrem Bratislavského kraja.

Plán rozvoja vidieka bol vypracovaný tak, aby bol v súčinnosti so sektorovým operačným programom. Tento plán mal za cieľ zlepšiť ziskovosť agrárneho sektora, podporovať polosamosobiteľské farmy, hlavne ich ekonomickú životaschopnosť a vypracovať agroenvironmentálne programy. Založený bol na vidieckom obyvateľstve na Slovensku a jeho potrebách.

Čo sa týka využívania prostriedkov štrukturálnych fondov v skrátenom programovacom období 2004 – 2006 Slovenská republika využívala Európsky fond regionálneho rozvoja a Európsky poľnohospodársky usmerňovací a garančný fond.

V súčasnom prebiehajúcom programovom období 2007 – 2013 nariadenie Rady, ktoré sa týka podpory rozvoja vidieka zameriava na jednoduchší obsah, obsah pôsobnosti ale aj na spôsob, akým sa bude politika realizovať. Slovensko vychádza už z opatrení, ktoré boli implementované. Je to už spomínaný Sektorový operačný program „Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka“ a Plán rozvoja vidieka na obdobie rokov 2004 – 2006. Slovensko sa snaží nielen realizovať ale aj dodržiavať tie opatrenia, ktoré zvyšujú konkurencieschopnosť, hodnotu životného prostredia ale predovšetkým kvalitu života vo vidieckych oblastiach. V tomto programovom období Slovensko využíva prostriedky z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.

Politika rozvoja vidieka poukazuje na možnosti ako dosiahnuť ekonomický rast zameraním sa na trhovú orientáciu a zlepšenie kvality životného prostredia. Až keď dôjde k zlepšeniu týchto oblastí, je možné vytvoriť vidiek, ktorý bude atraktívny a možností pre aktivity podporujúce ekonomiku a zamestnanosť.

Predkladaná diplomová práca sa zameriava na rozvoj vidieka a na využitie finančných prostriedkov z fondov Európskej únie a na zanalyzovanie využívania týchto fondov. Zámerom diplomovej práce je zhodnotenie programu rozvoja vidieka a podať komplexný pohľad na tento program a jeho využívanie v súčasnom programovom období.

Cieľom práce je zhodnotiť Program rozvoja vidieka v podmienkach Košického kraja a jeho jednotlivých okresov v období rokov 2008 a 2009 v nadväznosti na SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka a Plán rozvoja vidieka. Nasledovať bude hodnotenie stavu implementácie v členení podľa jednotlivých programových dokumentov v rámci celého kraja a koľko prostriedkov bolo čerpaných zo zdrojov Európskej únie na ich realizáciu.

---

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky

1.1 Definície pojmu vidiek a vidieckych oblastí

Chápanie pojmu vidiek prešlo v minulosti určitým vývojom. Na pozadí tohto vývoja stojí globálny vývoj svetovej ekonomiky a jeho negatívne dopady na sociálne a ekologické systémy v jednotlivých krajinách. Teoretické prístupy k riešeniu problematiky vidieka prechádzali od čisto sektorového prístupu až po čisto teritoriálne koncepcie reprezentované v štúdiách OECD. Teória vidieka, jej metodologické postupy ale aj nástroje sa formujú súlade s historickým vývojom. (Fáziková, 1999).

Svobodová (2009) je toho názoru, že vidiek je špecifickým, rôznorodým spoločenským, ekonomickým, kultúrnym a ekologickým prostredím. Po roku 1989 prešiel vidiek mnohými zmenami – postupne sa vytrácala jeho pôvodná poľnohospodárska funkcia a je kladený dôraz hlavne na údržbu krajiny a životného prostredia, a to hlavne v súvislosti so Spoločnou poľnohospodárskou politikou. Pestrosť vidieckeho priestoru sa okrem jeho funkcií odráža taktiež vo veľkom počte inštitúcií, subjektov, ktoré ovplyvňujú vidiecky priestor, rozvíjajú alebo riešia jeho jednotlivé problémy alebo aktivity.

Madarász (1996) uvádza, že definícia vidieka bola odvodená do kontrastu medzi vidiekom a mestami a z toho dôvodu hlavne obsahovala negatívne aspekty. Vidiek bol považovaný za neurbanizovaný a neindustrializovaný a znamenal do polovice 20. storočia nedostatok zmeny. Rozvoj výrobných a komunikačných technológií sa podpísal pod samotnú podstatu vidieka a takisto zmenil aj pohľad na vidiek.

Witham (1994) hovorí, že definícia a meranie rurality má dva rozdielne koncepty. Merania môžu byť síce kvantitatívne a kvalitatívne v závislosti od potrieb vedeckého skúmania, ale aj napriek tomu neposkytné žiadne namerané hodnoty dostačujúcu definíciu vidieka. Vidiek je teda slovo, ktoré popisuje niektoré črty krajiny. Tie však nevyhnutne nepotrebujú vopred definované hodnoty, aby bolo možné vytvoriť spoločný význam

---

Fischler (1997) uvádza, že vidiek je multifunkčný priestor, ktorý poskytuje množstvo úžitkov, ktorých význam pre celú spoločnosť neustále rastie.

Obecne možno vidiek definovať ako priestor, ktorý zahŕňa tak krajinu, ako aj vidiecke sídla. Pojem vidiek teda integruje tak nezastavané územie ako aj zastavané územie malých sídiel – dedín. Pre vidiek sú charakteristické menšie intenzity sociálne ekonomických kontaktov, menšia hustota väzieb medzi jednotlivými subjektami, ktoré sa vo vidieckom priestore pohybujú. Vidiek je kontinuálne vymedzený priestor uvádza Perlín (2008).

Vidiek je značne rôznorodé prostredie. Na jednej strane dochádza k dynamickému rozvoju obce v zázemí miest a s dobrou dopravnou dostupnosťou a na strane druhej dochádza ku kumulácii problémov odľahlejších obcí. Poloha obce však nie je neprekonateľný faktor. Jadro rozvoja je v ľudoch uvádzajú Galvasová, Holeček a Svobodová (2009).

Binek a Galvasová (2008) uvádzajú, že vidiek je zložitý štruktúrovaný systém a to tak priestorový, ako aj spoločenský. Obecne sa možnosti rozvoja vidieka odvíjajú od vnútorných preddispozícií a vonkajších vplyvov a trendov. Viac-menej využitie šancí zo škály príležitostí, voľba rozvojovej stratégie a voľba rozvojových nástrojov je daná reálne existujúcimi a fungujúcimi rozvojovými štruktúrami. Kľúčovými a vzájomne neoddeliteľnými krokmi sú poznanie vidieckeho regiónu, vytvorenie systému väzieb a vzťahov aktérov rozvoja a zladenie rozvojových aktivít jednotlivých subjektov

Podľa Baráta a Moravčíkovej (1998) pojem vidiek sa väčšinou chápe ako reziduálna kategória. Podľa nich je jeho definícia skôr negatívna, v zmysle „nie urbanizovaný“ alebo „nie aglomerovaný“. Táto koncepčná neujasnenosť vyplýva zo zložitosti systému vidiek, ktorý v sebe obsahuje teritoriálnu aj sektorovú koncepciu.

Väčšina literárnych prameňov charakterizuje vidiek pomerne vágne, väčšinou ako určitú časť krajiny, ktorá sa vyznačuje relatívne nízkou hustotou obyvateľstva, alebo určitými špecifickými sociálno – ekonomickými črtami.

Srnková (2002) píše, že pre definovanie vidieka sa najčastejšie vychádza zo štatistického kritéria, keď za vidiecku obec sa považuje obec do určitého počtu

---

obyvateľov. V našich podmienkach vzhľadom na veľkostnú štruktúru obcí je táto hranica 5 000 obyvateľov, čo zodpovedá aj právnenému kritériu, lebo štatút mesta majú poväčšine obce nad touto hranicou.

Haraj (1998) rozumie pod vidiekom sídlo pod 5000 obyvateľov a definuje ho na základe štatistického kritéria. Podľa neho vidiecke regióny sú také oblasti, kde viac ako 50% obyvateľov žije vo vidieckych sídlach. Prechodné oblasti sú tie, kde 15-50% obyvateľov žije vo vidieckych sídlach a urbanizované, kde vo vidieckych sídlach žije menej ako 15% obyvateľov.

Pod pojmom vidiek možno chápať ľudské osídlenie, ktorého špecifický sociálno-psychologický charakter je určený jeho špecifickou sociálnou situáciou, ktorá je výsledkom pôsobenia geografických, psychických, technických, sociálnych a ekonomických podmienok uvádzajú Moravčíková, Kučírková (2003).

Fáziková (2002) definuje pojem vidiek z rôznych hľadísk :

Zo sociálneho hľadiska sa odlišuje od mesta sociálnymi väzbami, iným typom sociálno-ekonomických aktivít ľudí, ekonomickou činnosťou obyvateľov zameranou zväčša na poľnohospodárstvo, lesníctvo. Mnohí obyvatelia dochádzajú za prácou do mesta.

Z hľadiska plošného možno povedať, že vidiek je celé územia katastra aj nezastavané plochy.

Z geografického hľadiska je to určité územie, vymedzené geografickými hranicami, zaznačené na mapách.

Buchta (1995) uvádza, že súčasný vidiek je okrem iného charakteristický demografickou depresiou, regresnou vekovou štruktúrou, nižšou vzdelanosťou úrovňou, nízkou priestorovou mobilitou, nedokonalou sociálnou a technickou infraštruktúrou, slabou kúpnu silou a malým dopytom po štandardných službách. Začínajú sa objavovať sociálne nerovnosti založené na ekonomickej slabosti vidieka v porovnaní s mestom.

Vidiek predstavuje územie, ktorému treba venovať v rámci regionálnej a Spoločnej poľnohospodárskej politiky EU zvýšenú pozornosť. Pre aplikáciu rozvojových nástrojov je potrebné zohľadniť jednotlivé typy vidieka (napr. podľa

---

OECD) – kedy je potrebné smerovať rozvoj odlišne v prímestských obciach a v periférnych oblastiach. Preto je nutné pri komplexnom riešení jeho rozvoja a hľadania ciest, ako to efektívne dosiahnuť, zväžiť špecifiká, ktoré má vidiecky priestor a zahrnúť do rozvojových stratégií aj konkrétny stav a podmienky na vidieku (Pavlíková, Maříková, Herová, 2009).

Keď hovoríme o vidieckom priestore tak máme na mysli v praxi zažitý a jednoduchší pojem – vidiek. Vidiek v modernom ponímaní predstavujú vidiecke regióny. Tie sú veľmi diferencované vo všetkých podsystemoch priestorovej štruktúry, čo značne komplikuje praktický prístup k nim hlavne v oblasti nástrojov regionálnej politiky (Rusnák, 1996, Fáziková, Novotný-Mlynarčík, Lacina, 2000).

Vzhľadom na zvýšenú spoločensko politickú pozornosť na nové smerovanie politiky v rámci EU možno klásť otázku aký má aktuálny význam pojem vidiek v politike, spoločnosti a hospodárstve. (Schmied, 2005). Kým na jednej strane sa dostáva kategória vidiek do pozadia, na strane druhej, možno pozorovať na úrovni krajín úsilie, téme vidiek venovať viac pozornosti.

Stehlo (2007) uvádza, že slovenský vidiek nemá dostatok vnútorných zdrojov na oživenie ekonomiky a trvalo udržateľný sociálno-ekonomický rozvoj. Je odkázaný na vonkajšie zdroje a podporu, ktorá je však nesystémová a nezabezpečuje očakávanú efektívnosť zdrojov.

Kučera a Kuldová (2006) určujú nasledujúce pohľady na vidiek :

- vidiek ako nemestský priestor,
- vidiek ako krajina,
- vidiek ako priestor poľnohospodárskej výroby,
- vidiek ako životný štýl,
- vidiek ako priestor rekreácie a odpočinku.

Ako každé prostredie, aj vidiek charakterizuje celá rada subjektov, procesov, väzieb, pravidiel, úroveň poznania, hodnotové hierarchie ovplyvňujúce konanie ľudí a mnohé ďalšie faktory:

- spoločenské : legislatíva, vzťahy, existujúce sociálne skupiny a pod.
- ekonomické . hrubý domáci produkt, špecifiká trhu, úroveň podnikania a pod.

-
- sociálne : hodnotové systémy a hierarchie, kritériá ovplyvňujúce rozhodovanie ľudí, životný spôsob a životný štýl, úroveň vzdelania obyvateľstva, mobilita obyvateľstva, príjmy a pod.
  - technologické : úroveň vedy a výskumu, technológií, stav výrobných prostriedkov a pod.

Na podobe vidieka sa teda spolupodieľa výslednica činiteľov geografických, klimatických, všeobecne prírodných, úroveň vedy a techniky, používané výrobné technológie, konkrétny historický vývoj a konkrétny správno-politický systém sociálneho celku, atď. sledovanie všetkých týchto činiteľov umožňuje vyznať sa v súčasných procesoch prebiehajúcich vo vidieckom prostredí, ako aj naznačovať a regulovať varianty jeho vývoja, píše Moravčíková a Kučírková (2004).

Bakša (1996) poukazuje na to, že vidiek je možné určiť nasledovnými znakmi:

- základné znaky vidieckeho priestoru – nízka hustota sídel, pracovných príležitostí a infraštruktúry, poľnohospodárstvo a lesníctvo ako prevažujúce hospodárske odvetvie, absencia mestských funkcií, prevaha prírodných krajinných elementov,
- spôsob osídlenia,
- druh sídla,
- poloha sídla,
- veľkostí sídla,
- zloženie sídiel.

Varjú (2001) dopĺňa zmeny, ktorými prešiel vidiek v posledných desaťročiach a to najmä:

- koncentrácia a špecializácia výroby
- prednostné budovanie mestských centier na úkor menších osídlení
- nepodložené favorizovanie mestského spôsobu života
- prílišné zdôrazňovanie významu tzv. strediskových obcí a ich rozvojom na úkor ostatných sídiel
- výrazné zmeny v štruktúre poľnohospodárskej výroby, predtým hlavného generátora zamestnanosti a ekonomických príjmov vidieckeho obyvateľstva

---

Darnell a Simpson (1981) uvádzajú, že vidiecky je komplexné a nešpecifické slovo, ktoré dáva vzniknúť mnohým predstavám, keď sa vysloví. Pre mnohých z nás vidiecky znamená intuíciu rôznych štýlov života a environmentálnych daností.

Niektoré regióny sú obecné označované ako „vidiecke“, aj napriek tomu, že význam tohto slova nie je jednoznačne definovaný. „Vidiek“ je často vyjadrovaný prostredníctvom hustoty obyvateľov. Tá však predstavuje len jeden prvok. Pojem rurality by mal brať do úvahy vývoj poľnohospodárskej populácie z hľadiska zamestnanosti, údržby krajiny a socio-ekonomických ukazovateľov. Rozmanitosť poľnohospodárskych činností a rozdiely v úrovni ekonomického rozvoja medzi regiónmi vedú k záveru, že existuje mnoho rôznych charakteristík vidieckych oblastí (Barthelemy a Vidal, 1999).

V terminologickej oblasti sú pri analyzovaní vidieka používané pojmy „vidiek“ a „vidiecky priestor“. Oba sú obvykle chápané do značnej miery ako synonymá. Vidiecky priestor je základným priestorovým súborom, v rámci ktorého nadobúda krajina a sídla vidiecke znaky, t.j. podobu vidieka. Vidiecky priestor zahŕňa vidiecke obce a malé mestá, ktoré tvoria funkčný celok, ktoré sú s vidiecky priestorom a vidiekom len ťažko stotožniteľné uvádzajú autori Binek, Svobodová, Holeček, Galvasová, Chabičovská (2009).

Podľa Bakšu (1992) je pojem vidiek, vidiecky určitým typom rozmiestnenia populácie v priestore. Vidieckymi sú označované lokality alebo oblasti, ktoré sa vyznačujú malým počtom obyvateľov a nízkou hustotou. Objektívnym východiskom k definovaniu vidieka je rozdielny vývoj jednotlivých oblastí, ku ktorému dochádzalo v dôsledku nerovnomernosti zdrojov.

Kayser (1990) je názoru, že vidiek – vidiecky priestor predstavuje jedinečný spôsob svojho využitia a sociálneho života. Je typický nízkou hustotou obyvateľstva, prevažujú tu prírodné porasty a prevláda v ňom agro-leso- pastevné využitie priestoru. Spôsob života je charakteristický príslušnosťou k malým obciam a jedinečnými vzťahmi k priestoru. Je tu vytvorená špecifická identita a reprezentácia prostredníctvom tzv. roľníckej kultúry.

Súčasná situácia vo vidieckych oblastiach vedie k nutnosti na novo definovať nielen základnú orientáciu politiky zameranú na rozvoj vidieka, ale aj finančnú perspektívu EU. Vidiecky priestor je stabilným socioekonomickým modelom, ktorý je potrebný zachovať celému európskemu spoločenstvu. (Pělucha, 2008).

Ako naznačuje Geist (1992) nemožno vidiecky priestor ako organickú súčasť celkového osídlenia ponímať izolovane. A ani ako jednotný homogénny priestor zo sociologického hľadiska. Na regionalizáciu tohto priestoru pôsobí popri prírodných podmienkach aj množstvo iných faktorov. Za základné indikátory rozlíšenia mesta a vidieka sa považuje :

- veľkosť lokality (počet obyvateľov)
- hustota obyvateľov
- prostredie
- zamestnanie
- sociálna homogenita alebo heterogenita
- sociálna štruktúra
- mobilita
- povaha interakcií.

Charta Európskych spoločenstiev definuje vidiecke oblasti ako tiahnuce sa ostrovy, alebo pobrežné vidiecke oblasti, zahrňujúce menšie mestá a dediny, kde hlavná časť je využívaná pre poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo, ekonomické a kultúrne aktivity vidieckeho obyvateľstva pre ďalšie účely ako napr. bývanie.

Z pohľadu regionálnej politiky Európskej únie sú vidiecke regióny charakterizované ako homogénne regióny s nízkou hustotou obyvateľstva, silnou závislosťou na poľnohospodárstve a lesníctve, menej rozvinutou technickou a občianskou infraštruktúrou, väčšou trvalou migráciou obyvateľstva.

Vidiecke oblasti sú charakteristické hlavne svojou rozmanitosťou a osobitným charakterom vývoja. Taktiež sú to ekonomické, prírodné a kultúrne lokality zložitých priestorových systémov. Tieto priestorové systémy možno charakterizovať hlavne kritériami ako sú hustota obyvateľstva, význam poľnohospodárskeho sektora alebo prostredníctvom prírodných zdrojov. Od seba sa väčšinou líšia hlavne vo fázach a perspektívach vývoja. (Örok, 2002).

Ako uvádzajú autorky Belajová a Fáziková (2005), v krajinách Európskej únie sú vidiecke oblasti charakterizované nasledovne :

- nízkou hustotou obyvateľstva
- úrovňou hospodárstva a sociálneho rozvoja vyjadreného v HDP na obyvateľa
- vysokým podielom v poľnohospodárstve zamestnaných osôb v porovnaní k celkovému počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva,
- nízke poľnohospodárske príjmy
- silná tendencia k presídľovaniu.

V Reforme Spoločnej poľnohospodárskej politiky Európskej únie (CAP 2000) sú vidiecke oblasti charakterizované ako oblasti typické svojou rozmanitosťou, ekonomickou a sociálnou štruktúrou, t.j. farmy, malé a stredné podniky, základné služby.

Podľa Rozhodnutia Rady, vidiecke oblasti budú musieť v nadchádzajúcich rokoch riešiť problémy týkajúce sa rastu, zamestnanosti a trvalo udržateľného rozvoja. Vďaka potenciálu rastu v nových sektoroch, zabezpečovaniu vidieckych zariadení a cestovného ruchu, svojej príťažlivosti ako priestoru na život a prácu, ako aj svojej úlohe zásobárne prírodných zdrojov a krajiny s vysokou hodnotou však ponúkajú skutočné príležitosti.

Babinský (2001) rozčlenil najdôležitejšie zmeny vplyvajúce na vidiecke oblasti:

Demografické zmeny na zmeny na trhu práce:

- zníženie zamestnanosti v poľnohospodárstve a v nadväznej ekonomickej dôležitosti potravinárskej produkcie, sprevádzanej štruktúrnymi zmenami v poľnohospodárstve a rastom sektoru služieb. V niektorých prípadoch dochádza k relatívnemu alebo absolútnemu nárastu zamestnanosti v sektoroch s vysokým podielom ručnej práce. Zvyšuje sa zamestnanosť žien, príležitostná zamestnanosť a zamestnanosť na čiastkový úväzok. Vysoká nezamestnanosť sa často opakuje, zvyšuje sa podiel staršej vekovej populácie.

Globalizačné procesy:

- reštrukturalizácia mnohých kľúčových prvkov ekonomiky, odhalenie charakteristík, ktoré zvyšujú súťaživosť, reštrukturalizáciu podnikov, ukončenie politiky studenej

---

vojny, posilnenie ideológie voľného obchodu, internacionalizácie, nová svetová obchodná politika.

Znovu prehodnotenie role štátu:

- deregulácia a re-regulácia

- privatizácia predtým štátom vlastnených alebo regulovaných aktivít, rastúca finančná kríza, hľadanie nových foriem riadenia, ktoré sa nebudú opierať o silné štátne intervencie a nariadenia, ale skôr hľadať populárnejšiu participáciu. Predpokladajú sa silnejšie tlaky z miestnych a regionálnych úrovní, partnerstvo medzi úrovňami a záujmami, väčšie spoľahnutie sa na súkromné a verejné podnikateľské schopnosti a inovácie.

Zavedenie a rozšírenie nových technológií:

- informačné a komunikačné (existuje riziko, že práve vidiecke oblasti sa vzdľujú v informačných technológiách od mestských. Je preto nutné venovať väčšiu pozornosť a viac investovať do telekomunikačných infraštruktúr. Veľké rezervy sú v oblasti využitia internetu, satelitov, rozhlasu, televízie, dištančného vzdelávania, služieb vo vzdelávaní, zdravotných a digitálnych sietí. Malé firmy majú najmä na vidieku podstatne menšie finančné i technické možnosti ako veľké firmy v mestách. Dotýka sa to významne najmä farmárov).

Zároveň autor poukazuje aj na nové požiadavky na vidiecky priestor, ktoré vznikajú z mestských kríz a kolízií, spojených s personálnou mobilitou vrátane zmien, migrácie, turistiky a rekreácie a nebezpečenstva nového (vzťahujúc sa ku konzumnému životu) využívania vidieckeho priestoru a nových spoločenských požiadaviek vo vzťahu ku pôde, životnému prostrediu a krajnotvorbe.

1. 2 Rozvoj vidieka

Pod rozvojom možno vnímať rozšírenie ekonomického systému, ktoré nastane pri zmenených a progresívnych parametroch rastových faktorov. Tvrdoň (1995)

Fáziková (2006) hovorí, že rozvoj možno chápať ako kvalitatívne zmeny v štruktúre využívania všetkých zdrojov, teda prírodných, ekonomických aj ľudských., ktoré vedú k zlepšovaniu kvality života vidieckeho obyvateľstva. Rozvoj môže byť trvalo udržateľný len vtedy, ak bude rovnovážne a harmonicky zabezpečovať záujmy priestorových sociálno-ekonomických systémov.

Základným cieľom rozvoja vidieka je komplex hospodárskych a sociálnych záverov. Väčšina krajín sa vo svojich programoch a politických postojoch snaží o zlepšenie ekonomického blahobytu vidieckeho obyvateľstva. Súvisí to s ich názorom, že podpora konkurencieschopnosti na vidieku môže prispieť k celkovým národným zámerom hospodárskeho rozvoja, čo prinesie úžitok celej spoločnosti. Dosiahnutie týchto zámerov si vyžaduje vytýčenie integrovaného súboru cieľov, ku ktorým patrí napr. vytváranie väčšieho počtu pracovných miest, zníženie dramatických rozdielov v priemerných príjmoch a zabezpečenie prístupu k nevyhnutným základným službám pre vidiecke obyvateľstvo, uvádza Bokorová, Kobidová (2004).

Vzhľadom k tomu, že viac ako polovica obyvateľov v 27 členských štátoch EU žije vo vidieckych oblastiach, ktoré tvoria až 90% územia EU, je rozvoj vidieka životne dôležitou oblasťou politiky. Posilnenie politiky rozvoja vidieka EU sa stalo všeobecnou prioritou EU. Vyplynulo to zo záverov zasadania Európskej rady v Göteborgu. (Svobodová, Věžník 2008)

Rozvoj vidieka sa stal v poslednej dobe už ustáleným termínom v oblasti regionálneho rozvoja. Pělucha a Bednaříková (2008) to potvrdzujú výrokom, že „sa rozvoj vidieka stal neoddeliteľnou súčasťou národohospodárskych politík“.

Rozvoj môžeme v obecnej rovine podľa Binka a kol. (2009) označiť ako proces pozitívnych zmien : obvykle ide o zlepšenie kvantitatívnych (extenzívny rozvoj) , ale predovšetkým kvalitatívnych (intenzívny rozvoj) charakteristík danej oblasti. V oblasti vidieka možno rozvoj konkretizovať ako proces zlepšovania pozície vidieckych oblastí a krajinné sféry, v ktorej sa tieto obce nachádzajú .

Ako uvádzajú autori Havlíček , Vaněk, Jarolímek, Šilerová (2004) obecné ciele pri rozvoji vidieka sú hlavne tieto:

- zachovanie a rozvoj vidieckeho prostredia a rozvoj vidieckeho osídlenia, hlbšie prepojenia poľnohospodárstva s celkovým rozvojom vidieka;
- rozvoj multifunkčného poľnohospodárstva na čo najväčšej ploche, zahrňujúci poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo, a ktoré je zamerané nielen na poľnohospodársku produkciu, ale aj na údržbu krajiny, nepoľnohospodárske činnosti a na ostatné služby, ktoré súvisia so zachovaním udržateľného rozvoja vidieka

-
- zvýšenie a garantovanie príjmov poľnohospodárov pre zaistenie potrebnej životnej úrovne
  - presadenie určujúcej role poľnohospodárstva na rozvoj vidieckeho prostredia a udržanie osídleného vidieka

Belajová (1994) uvádza, že vidiek a jeho rozvoj má teritoriálny a viac sektorový charakter. Vidiecka politika by preto mala rešpektovať tieto dve dimenzie. Všeobecný cieľ vidieckej politiky by mal smerovať do posilnenia konkurencieschopnosti vidieka. Tento všeobecný cieľ je potrebné doplniť špecifickými cieľmi, ktoré by odrážali rôznorodosť vidieckych oblastí a ich podmienok.

Podľa Juricu (1996) je dobré za základný predpoklad obnovy a rozvoja vidieka považovať aktivizáciu jeho vnútorných zdrojov a potenciálov, predovšetkým potenciálu ľudského. Je nevyhnutné, aby sa do obcí vrátil pocit spolupatričnosti, hrdosti na svoju obec a ochoty sa o ňu starať.

Pělucha a Bednaříková (2008) uvádzajú, že k podpore a usmerňovaniu rozvoja vidieka a vidieckych obcí sú využívané rôznorodé nástroje, ich účinnosť závisí na objektivite poznania situácie v danom priestore a na voľbe adekvátneho opatrenia vzhľadom k typu problému.

Mariann Fischer Boelová (2006), zastáva názor, že konkurencieschopnosť, zosúladenie záujmov občanov a sociálna rovnováha zostávajú aj v budúcnosti hlavnými cieľmi európskeho modelu rozvoja poľnohospodárstva a vidieka, ktorý vychádza z hospodárskej, ekologickej a sociálnej trvalej udržateľnosti

Podľa Pěluchu (2008) bol v období 2000 – 2006 rozvoj vidieka integrálnou súčasťou politiky súdržnosti a jeho cieľom bolo zvyšovať konkurencieschopnosť vidieckeho priestoru a zvýšiť atraktivitu týchto oblastí za účelom stabilizácie obyvateľov a prílivu investičného kapitálu. Globalizácia svetového obchodu a taktiež rozšírenie EU viedlo k zmenám, ktoré postihujú poľnohospodárske trhy. A preto z tohto dôvodu sa EU zamerala na integrovaný rozvoj vidieka a poukázala na skutočnosť, že poľnohospodárska a vidiecka politika hrajú významnú úlohu v súdržnosti územia.

Podľa Harbutovej (2007) rozvoj vidieka zohráva v tomto období veľmi významnú úlohu, ktorého cieľom je pomôcť vidieckym oblastiam vysporiadať sa s hospodárskymi, sociálnymi a environmentálnymi výzvami. Politika rozvoja vidieka ako súčasť SPP sa orientuje na jednotlivcov a skupiny aktívne pôsobiace vo vidieckych oblastiach s cieľom podporiť integrovaný a udržateľný rozvoj týchto oblastí.

Pělucha a Bednaříková (2008) konštatujú, že „výzvy postupujúcich reforiem spoločnej poľnohospodárskej politiky EU a systému podpôr v programovacom období 2007 – 2013 sú hlavnými dôvodmi pre hlbšie zamyslenie nad celou problematikou rozvoja vidieckych oblastí“ a zdôrazňujú „nutnosť širšieho vysvetlenia už schválených zmien“ alebo nové podoby.

Rozvojový proces vo vidieckych oblastiach je komplexný jav, ktorý môže byť meraný rôznymi ekonomickými a sociálnymi kritériami. Koncepcia rozvoja má relatívny charakter vzhľadom k času a priestoru. Pri analyzovaní rozvoja vidieka rozoznávame podľa Adamowicza (2000) ekonomické, politické, sociálne a kultúrne kritériá.

Delinga (1997) vidí perspektívy rozvoja vidieka v podnikaní na pôde, teda v silnom poľnohospodárstve s dobrým rozvojom služieb, malého a stredného podnikania. Nevidí perspektívy v agroturistike. Podľa neho je potrebné agroturistiku rozvíjať tam, kde sú na to vhodné podmienky, teda hlavne v podhorských oblastiach.

Základným problémom rozvoja vidieka je skutočnosť, že neexistuje jeden univerzálny vidiek ako územie, ktoré by jednoznačne naplňovalo vecnú podstatu vidieka. Čo je vidiek, vnímané do istej miery intuitívne na základe rady znakov rôznorodej povahy a rôznej intenzity. Sme potom schopný označiť rôzne typy vidieka podľa prítomnosti rôznych znakov. S rôznymi znakmi je spojená aj rôznosť rozvojovej situácie tohto vidieka. (Bínek, Svobodová, Holeček, Galvasová, Chabičovská 2009)

Baco (2006) bývalý poslanec európskeho parlamentu, za kritické miesto v oblasti rozvoja vidieka považuje tendenčné nedoceňovanie úlohy prosperujúceho agropodnikateľa ako kľúčového nositeľa aj nepoľnohospodárskych ekonomických aktivít na vidieku.

Podľa neho, skúsenosti zo Slovenska, ale aj iných prístupujúcich krajín jednoznačne potvrdzujú, že len tam, kde agropodnikatelia prosperujú, sa rozvíja vidiek aj

---

v nepoľnohospodárskych smeroch, a tam, kde agropodnikatelia krachujú, upadá celý vidiek.

Vidiecky parlament, na základe verejných diskusií v roku 2005 pomenoval súčasné problémy a potreby rozvoja vidieka a podal návrhy riešení a požiadaviek na vidiecku politiku v novom programovacom období. Najväčším problémom, ktorý je považovaný za pôvodcu chudoby, vyst'ahovalectva a úpadku slovenského vidieka, je nedostatok pracovných príležitostí.

Ten je spôsobený slabou podporou malého a stredného podnikania (vysoké odvodové zaťaženie, zložitá a stále sa meniacia legislatíva, administratívna náročnosť, neadekvátne hygienické normy, chýbajúce mikropôžičkové programy,...) nevysporiadanými vlastníckymi vzťahmi, zastaralou, resp. nevybudovanou technickou infraštruktúrou, nedostatkom informácií a nových technológií, neochotou spolupracovať.

Za problém, ktorý významne znižuje kvalitu života na dedine, je považovaný stále sa zhoršujúci prístup ku kvalitným verejným službám (školsťvo, celoživotné vzdelávanie, zdravotníctvo, sociálne služby, verejná doprava, informácie,...).

1.3 Politika rozvoja vidieka v EÚ

Pod pojmom politika rozumieme súhrn všeobecných princípov fungovania, noriem, nástrojov a opatrení v určitej oblasti, ktorými štát, resp. skupiny štátov presadzuje svoje, zväčša dlhodobé záujmy a ciele. Spoločné politiky Európskej únie sú nástroje a opatrenia, ktorými je možné prispieť k uskutočňovaniu cieľov Európskej únie, uvádza Horeháj a Považanová (2004).

Základom pre politiku rozvoja vidieka je strategický dokument Nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.

Ako však poukazujú Bitter – Fekete – Bitterová (2006), negatívnym elementom prijatej novej politiky rozvoja vidieka EU – v porovnaní s návrhmi Komisie - sú relatívne nižšie stanovené ukazovatele finančnej solidarity, nielen znížením tzv. finančnej absorpčnej kapacity jednotlivých členských krajín, ale aj s viac než 20 %-ným znížením rozpočtovej hodnoty kapitoly z 88 na 69,9 mld. Eur.

Politika vidieckeho rozvoja je životnou politikou pre vidiecke oblasti, ktorá udržuje doma okolo polovicu populácie EÚ“, povedala Mariann Fischer Boel, komisárka pre poľnohospodárstvo a vidiecky rozvoj. Podľa nej „tento strategický dokument poskytuje členským štátom súbor nástrojov, z ktorého si môžu vybrať podľa ich vlastnej situácie a priorít. Politika rozvoja vidieka je celá o pomoci pri inovácii a ekonomickom rozvoji v krajine.

Znamená reálny príspevok k podpore rastu a vytváraniu pracovných miest a uchovaniu nášho unikátneho vidieckeho prostredia“. (2004).

Politika EU smerovaná do rozvoja vidieka si vyžiadala stanoviť kritériá pre vymedzenie vidieckych regiónov. Jednotlivé krajiny si charakterizujú vidiek rozdielne berúc do úvahy historický vývoj, osídlenie, väzbu na pôdohospodárstvo a úlohu jeho odvetví vo využívaní a udržiavaní prírodných zdrojov krajiny. Akceptovanou metodikou pre vymedzenie vidieckych regiónov v EU je metodika OECD, ktorá rozčleňuje krajiny vidieckosti do troch typov regiónov na základe kritérií : podielu obyvateľstva žijúceho vo vidieckych sídlach a hustoty osídlenia prepočítaného na kataster sídla, uvádza Belajová (2007).

V zmysle reformy publikovanej AGENDOU 2000 (1998) má nová spoločná poľnohospodárska politika multisektorový rámec, to znamená, že nie je zameraná len na producentov poľnohospodárskej výroby, ale v širšom kontexte sa zameriava aj na vidiecku populáciu, spotrebiteľov a na spoločnosť ako takú.

Na základe tejto metodiky bola uskutočnená i regionalizácia Slovenska do troch typov regiónov :

- prevažne vidiecke regióny, ktoré zaberajú 59,3% územia a žije v nich 44% obyvateľov,
- prechodné regióny, ktoré majú tiež charakteristické znaky vidieka, zaberajú 39,5% územia a žije v nich ďalších 43,5% obyvateľov,
- urbanizované regióny zaberajúce 1,2% územia, žije v nich 12,% obyvateľov.

Ako uvádza Pělucha (2008) spoločná poľnohospodárska politika a politika rozvoja vidieka sú obvykle uplatňované na celom území únie, bez ohľadu na enormnú rozmanitosť. Nástroje a opatrenia týchto politík vedú k rozdielnym výsledkom v závislosti na podmienkach regiónu.

Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo majú aj naďalej rozhodujúci význam z hľadiska využitia pôdy a hospodárenia s prírodnými zdrojmi vo vidieckych oblastiach EÚ a slúžia ako platforma pre hospodársku diverzifikáciu vo vidieckych spoločnostiach. Posilnenie politiky rozvoja vidieka EÚ sa preto stalo všeobecnou prioritou EÚ.

Nariadenie Rady č.1290/2005 o financovaní Spoločnej poľnohospodárskej politiky

- určuje osobitné podmienky a pravidlá uplatniteľné na financovanie výdavkov patriacich pod Spoločnú poľnohospodársku politiku vrátane výdavkov na rozvoj vidieka
- Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF)
- Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV)

Nariadenie Rady (2006) o podpore rozvoja vidieka na obdobie 2007 až 2013 zjednodušuje obsah, oblasť pôsobnosti a spôsob realizácie politiky. Strategický prístup (všeobecné strategické zásady Spoločenstva – národné strategické plány – programy) umožnia stanoviť jasné priority a zjednodušiť tvorbu programov a súčasne vymedzia oblasť pôsobnosti politiky v rámci programov napĺňaných prostredníctvom štyroch hlavných osí. Každá os pozostáva z rady vopred definovaných opatrení. Aby sa zaistila vyváženosť relácií medzi programami, sú pre každú os stanovené minimálne podiely výdavkov.

Ako je uvedené na internetovom portáli hn.hnonline.sk Politika rozvoja vidieka 2007–2013 sa zameriava na tri oblasti, ktoré zodpovedajú týmto trom tematickým osiam nového nariadenia o rozvoji vidieka: zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, životné prostredie a vidiek, zlepšenie kvality života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva. Štvrtá tematická os „Leader“ vychádza zo skúseností s iniciatívami Leader a predstavuje možnosti lokálneho prístupu k rozvoju vidieka systémom zdola nahor.

Podľa internetového portálu ec.europa.eu (2007) politika rozvoja vidieka sa opiera o tri hlavné právne nástroje: Strategické usmernenia EÚ pre rozvoj vidieka, nariadenie Rady o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom nového Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a vykonávacie nariadenie Komisie.

Cieľom politiky rozvoja vidieka, ktorá je podsystemom regionálnej politiky je predovšetkým posilniť hospodársku a sociálnu súdržnosť únie. Chce to dosiahnuť opatreniami v oblasti regionálnej, štrukturálnej, sociálnej, poľnohospodárskej politiky a na podporu zamestnanosti. (internetový portál hn.hnonline.sk)

Nové programové obdobie poskytuje jedinečnú príležitosť zmeniť zameranie podpory nového fondu rozvoja vidieka na rast, zamestnanosť a trvalú udržateľnosť.

Podľa správy Prehľad poľnohospodárskych politík publikovanej OECD (1997) nie je možné riešiť problémy vidieckych oblastí výlučne opatreniami poľnohospodárskej politiky. Treba brať do úvahy, že poľnohospodárstvo je len jedna ekonomická aktivita a to s trendom klesajúcej dôležitosti z dlhodobého hľadiska.

1.3.1 Program rozvoja vidieka

Ako je uvedené v Oznámení o strategickom dokumente Programy rozvoja vidieka patria v Európskej únii k jedným z hlavných oblastí rozvojových aktivít členských krajín. Globálnym cieľom programu rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007-2013 je multifunkčné poľnohospodárstvo, potravinárstvo, lesníctvo a udržateľný rozvoj vidieka, ktorý rámcovo definuje oblasť záujmu z pohľadu multifunkčného poľnohospodárstva, potravinárstva, lesného hospodárstva a udržateľného rozvoja vidieka.

Dôraz je kladený na:

- zlepšenie stavu životného prostredia a krajiny v zmysle zavádzania vhodných poľnohospodárskych a lesohospodárskych postupov,
- zlepšenie konkurencieschopnosti agropotravinárskeho a lesného sektora prostredníctvom zvyšovania efektívnosti a kvality výroby so zachovaním princípov udržateľného rozvoja a princípov ekologizácie hospodárenia na vidieku,
- skvalitnenie života vo vidieckych oblastiach a diverzifikáciu vidieckeho hospodárstva v rámci vytvárania nových pracovných príležitostí, vzdelávania a obnovy a rozvoja obcí, čo prispeje k zníženiu regionálnych rozdielov vidieka na Slovensku.

Ako uvádza internetový portál europa.eu (2007) celkovým cieľom programu rozvoja vidieka v krajine je:

- rozvoj hospodárskych aktivít vhodných pre vidiecke oblasti,
- ochrana životného prostredia a kultúrneho dedičstva,
- zlepšenie kvality života vidieckeho obyvateľstva.

Vzhľadom k tomu, že viac ako polovica obyvateľov v 27 členských štátoch EU žije vo vidieckych oblastiach, ktoré tvoria až 90% územia EU, je rozvoj vidieka životne dôležitou oblasťou politiky. Posilnenie politiky rozvoja vidieka EU sa stalo všeobecnou prioritou EU. Vyplynulo to zo záverov zasadania Európskej rady v Göteborgu. (Svobodová, Věžník 2008)

1.4 Financovanie politiky rozvoja vidieka 2004 - 2006

Podľa Schwarza (2009) podmienkou pre čerpanie podpôr v poľnohospodárstve z európskych fondov v zmysle zásad Spoločnej poľnohospodárskej politiky bola po vstupe Slovenskej republiky do EÚ existencia akreditovanej Platobnej agentúry a funkčného Integrovaného administratívneho a kontrolného systému (IACS).

Podľa Balka, L. a kolektívu (2004), aby SR mohla v skrátenom programovacom období rokov 2004-2006 čerpať finančné prostriedky zo ŠF, musela mať vypracovaný Národný rozvojový plán. NRP mal poskytovať komplexný pohľad na súčasný stav regiónov SR, ich potreby ako aj bariéry ich rozvoja a tiež s eminentným dôrazom na riešenie problémov v oblasti nezamestnanosti.

Agenda 2000 zachovala systém spolufinancovania zo strany EÚ a členských štátov, ale vytvorila jednotný systém opatrení, zameraných na rozvoj vidieka, s vyššími dostupnými finančnými zdrojmi. V období po Agende 2000 sa týmito opatreniami zaoberalo jedno hlavné nariadenie týkajúce sa rozvoja vidieka

Ako uvádza Vilamová (2004) samotná realizácia politiky hospodárskej a sociálnej súdržnosti sa uskutočňuje prostredníctvom tzv. programovania, ktoré je založené na rozdeľovaní finančných prostriedkov spoločenstva na základe viacročných rozvojových programov. ŠF neprispievajú k financovaniu jednotlivých akcií, ale k podpore rozvojových programov, ktoré majú svoj vlastný rozpočet členený podľa

---

priorít a jednotlivých opatrení. Prvou fázou k využitiu finančnej pomoci zo ŠF je fáza vytvorenia základných programových dokumentov. Tieto dokumenty sú vzájomne previazané a vždy platí zásada, že dokument pre vyššiu úroveň je rozvíjaný dokumentmi pre nižšiu úroveň až na úroveň jednotlivých projektov.

Ako uvádza Schwarz (2007) finančná podpora pre oblasť poľnohospodárstva a podporu rozvoja vidieka bola v skrátrenom programovacom období na roky 04-06 realizovaná prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho záručného a usmerňovacieho fondu najmä cez Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka. Európsky poľnohospodársky záručný Operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka bol vypracovaný v zmysle legislatívy EU a SR.

Podľa Vilamovej (2004) príjem nemalých čiastok z eurofondov je podmienený dostatočným počtom kvalitne spracovaných projektov. Projekt je rad aktivít so stanovenými cieľmi, ktoré vedú ku konkrétnemu výsledku v danom časovom rámci. Program je rad projektov, ktorých ciele prispievajú k spoločnému celkovému cieľu na úrovni regiónu, sektoru, zeme alebo i viacerých zemí.

Prostriedky z fondov nesuplujú investičnú aktivitu vlád, miestnych samospráv súkromného sektoru, ale ju stimulujú tak, aby pôsobila v súlade s reštrukturalizačnými snahami jednotlivých ekonomík. (Valent, 2000)

Bývalý komisár EÚ pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a rybárstvo Franz Fischler uviedol: „Toto rozhodnutie je ďalším potvrdením, že značné čiastky finančných prostriedkov EÚ budú investované do presne vymedzených a vhodne prispôbených programov rozvoja vidieka.

Tieto prostriedky pomôžu farmárom v nových členských štátoch modernizovať, reštrukturalizovať a dodržiavať výrobné normy EÚ. Prispejú tiež k sociálne a ekologicky udržateľnému rozvoju vidieckych oblastí.“

1.4.1 Financovanie rozvoja vidieka 2007 - 2013

Ako uvádza Tej otázka verejných financií Európskej únie je jednou z veľmi dôležitých okolností, ktoré ovplyvňujú a v budúcnosti budú mať ešte vážnejší vplyv na chod spoločenstva európskych štátov vo vzťahu k rozvojovo orientovanej regionálnej

---

politike. Pre každý finančný rok sa predbežne vyčíslujú všetky príjmy a výdavky Spoločenstva, vrátane tých, ktoré sa týkajú fondov EÚ.

Podľa kolektívu pracovníkov AGROINŠTITÚTU NITRA (2009) nevyhnutnou podmienkou čerpania prostriedkov z fondov EÚ je kategorizácia územia Slovenska na územno - štatistické jednotky (NUTS), schválenie programových dokumentov, ukončenie aproximácie legislatívy, predkladanie návrhov projektov a dofinancovanie prostriedkov E U zo štátneho rozpočtu SR a z vlastných zdrojov realizátorov projektov.

Ako je uvedené na internetovom portáli land.gov.sk plán financovania nadobúda účinnosť potom, ako Komisia schváli Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013. Neskoršie úpravy plánu financovania, ktoré si nevyžadujú prijatie nového rozhodnutia Komisie, nadobúdajú účinnosť po schválení príslušných úprav cez vyššie spomenutý bezpečnostný systém výmeny informácií a dokumentov. Úpravy plánu financovania, ktoré si vyžadujú prijatie nového rozhodnutia Komisie, nadobúdajú účinnosť po prijatí nového rozhodnutia.

Boel (2007) tvrdí, že prijímanie programov rozvoja vidieka pokračuje, silnejšia politika rozvoja vidieka je pre budúcnosť našich vidieckych oblastí životne dôležitá. Tieto peniaze pomáhajú odvetviu poľnohospodárstva pri diverzifikácii, ale ich prostredníctvom sa financujú aj kľúčové environmentálne projekty a pomáhajú pri vytváraní pracovných miest aj mimo poľnohospodárstva.

Európska únia (2008) uvádza, že finančné zdroje na rozvoj vidieka napomáhajú zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárskych a lesníckych subjektov, chrániť životné prostredie a krajinu, zlepšovať kvalitu života a rôznorodosť vidieckej ekonomiky a podporovať prístupy k rozvoju vidieka, ktoré vychádzajú z miestnych reálií

Portál EU www.euractiv.sk uvádza, že nové programové obdobie poskytuje jedinečnú možnosť presmerovať podporu z nového vidieckeho podporného fondu na ekonomický rast, pracovné príležitosti a trvalú udržateľnosť. Európsky právny rámec umožňuje členským krajinám vypracovať vlastné národné strategické plány a programy rozvoja vidieka, ktoré budú zasielať Komisii. Pre každý prioritný balík sú v usmernení navrhnuté kľúčové aktivity.

MP (2008) pripravilo finančný plán Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013 podľa jednotlivých osí pre celé územie Slovenskej republiky. Príspevok z EAFRD je alokovaný podielom 98,04% v konvergenčných regiónoch a 1,96% v ostatných oblastiach, ktoré predstavuje Bratislavský kraj. Táto oblasť je najrozvinutejším regiónom Slovenska z hľadiska dosahovaných hodnôt ekonomických ukazovateľov. Miera príspevku je stanovená v maximálnej výške, ktorú umožňuje právny predpis.

Podľa Schwarza (2007) v programovom období na roky 2007-2013 bude podpora pre oblasť poľnohospodárstva a podpory vidieka smerovaná cez nový finančný nástroj, Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka. Dostatok disponibilných finančných zdrojov pre poľnohospodárov prostredníctvom tohto nástroja vytvára vhodné predpoklady pre realizáciu projektov prostredníctvom fondov EU v budúcom období.

Ako je uvedené vo Variantnej štúdií o pôdohospodárstve a vidieckom svete na spoločné financovanie prvého a druhého piliera vytvorila EÚ Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EAFRD), aby zjednotila a revidovala ostatné finančné nástroje EÚ týkajúce sa poľnohospodárskeho sektora. Rastúce množstvo prostriedkov bude presunuté z prvého piliera do druhého prostredníctvom postupných obmedzení (modulácia). V starých členských štátoch asi 10% celkového rozpočtu SPP je na fond RD a v nových členských štátoch to je vyše 40%. Výsledkom nedávnych záverov Scenár 2020- December 2006 Európskej rady ohľadne finančných perspektív na obdobie 2007-2013 (Apríl 2006) je prerozdelenie prostriedkov RD vo výške 19% z rozpočtu SPP. V porovnaní s obdobím 2000-2006 ide viacmenej o zdvojnásobenie podielu.

V pláne financovania Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 sa stanovuje hlavne maximálna výška príspevku EPFRV, jeho ročný rozpis, rozpis podľa osí a opatrení a sadzba spolufinancovania pre jednotlivé osi. (Systém finančného riadenia EPFRV, 2009)

Podľa portálu www.rozvojvidieka.webnode.sk je

system finančného riadenia Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka

– komplex na seba nadväzujúcich a vzájomne prepojených podsystémov a činností, ktorých prostredníctvom sa zabezpečuje zodpovedné a prehľadné finančné plánovanie, rozpočtovanie, účtovanie, výkazníctvo, platba príjemcom, sledovanie finančných tokov, kontrola a overovanie pri realizácii podpory z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka, s cieľom hospodárneho, efektívneho a účinného využívania verejných prostriedkov.

Ako uvádza Adamkovičová (2005) doterajšia Agenda 2000 ako politický projekt pokrývala roky 2000–2006 a v rámci finančnej perspektívy sa zameriavala na umožnenie rozšírenia EÚ o nové členské štáty.

Nové členské štáty EÚ získavajú aj prístup k finančným prostriedkom EÚ smerujúcim do poľnohospodárstva, ktoré predstavujú takmer 50% rozpočtu EÚ. Z pohľadu podielu poľnohospodárstva na celkovom rozpočte EÚ v rámci finančnej perspektívy 2007 – 2013 dochádza k poklesu podielu zo 45 % v roku 2006 na 35 % v roku 2013. Tým sa potvrdzuje skutočnosť, že je snaha presúvať rozpočtové zdroje na nové priority EÚ. Až 40 % ročnej alokácie pre nové členské štáty bude plynúť do oblasti rozvoja vidieka.

Podľa portálu europa.eu Európska komisia rozhodla o ročnom rozpočte rozvoja vidieka pre 25 členských štátov na roky 2007-2013. Nadviazala tak na rozhodnutie Európskej rady z decembra 2005 o finančných výhladoch. O tom, aké finančné čiastky dostanú jednotlivé členské štáty, sa rozhodlo na základe týchto kritérií: a) niektoré čiastky sú vyhradené pre isté regióny podľa konvergenčného cieľa; b) historický podiel každého členského štátu na balíku prostriedkov záruky EPUZF pre rozvoj vidieka a prístupe Leader+ a c) konkrétna situácia a potreby vychádzajúce z objektívnych kritérií (Európska rada prideliť špecifické čiastky ôsmim členským štátom).

---

2 Cieľ

Cieľom predkladanej práce je zhodnotiť Program rozvoja vidieka v podmienkach Košického kraja v období od roku 2008 až 2009 v porovnaní s Plánom rozvoja vidieka a SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka realizovaných od roku 2004 až do roku 2009.

Na splnenie hlavného cieľa práce sme si stanovili nasledovné čiastkové ciele:

- analýza stavu rozvoja vidieka v období od roku 2004 – 2009,
- prehľad projektov, ktoré boli realizované s cieľom podpory poľnohospodárstva a vidieka za roky 2004 – 2009,
- analýza jednotlivých opatrení v rámci Plánu rozvoja vidieka a SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka,
- analýza opatrení Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013,
- zhodnotenie čerpania SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka a Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 v rámci Košického kraja a jeho jednotlivých okresov,
- SWOT analýza Košického kraja, faktory jeho rozvoja z pohľadu poľnohospodárstva a vidieka.

---

3 Metodika

Podkladom pre vypracovanie diplomovej práce sú dostupné literárne zdroje, ktoré sa týkajú danej problematiky a zozbierané informácie z internetových zdrojov.

Údaje sme získavali tak z internetového portálu ako aj časopisov, ktoré sú publikované na internete a zo sumárnych prehľadov, ktoré nám poskytol Odbor monitoringu Pôdohospodárskej platobnej agentúry.

Pri spracovaní predkladanej diplomovej práce bol využitý nasledovný postup prác:

a) Štúdium dostupných literárnych zdrojov týkajúcich sa danej problematiky

Pre čo najlepšie spracovanie tejto práce bolo dôležité preštudovanie dostupných publikácií či už od domácich alebo zahraničných autorov. Zamerali sme sa hlavne na problematiku, ktorá sa zaoberala podporou rozvoja vidieka. Pri spracovaní tejto práce sme okrem iného vychádzali z materiálov :

- Ministerstva pôdohospodárstva SR,
- Pôdohospodárskej platobnej agentúry.

b) Charakterizovanie predmetu skúmania

V predkladanej diplomovej práci sme skúmanie orientovali na možnosti, ako je možné využívať podporu z fondov EU. Zhodnotili sme implementovanie SOP PaRV a Plánu rozvoja vidieka v rámci skúmaného kraja. Objektom skúmania bol celý Košický kraj a jeho jednotlivé okresy.

c) Spôsob získavania údajov

Podstatnú časť údajov sme získali z Pôdohospodárskej platobnej agentúry. Išlo hlavne o sumárny prehľad o záväzkoch a platbách v rámci SOP a Plánu rozvoja vidieka. Čo sa týka Programu rozvoja vidieka tak poskytnuté informácie sa týkali sumárneho prehľadu za projektové opatrenia PRV SR osi 1,2 a 3.

K dispozícii sme mali aj vydané štúdie z VUEPP.

---

d) Metódy práce

Pri spracovaní diplomovej práce využívame nasledovné metódy:

metódu komparácie na porovnanie:

- získaných údajov viažucich sa k rokom 2004 – 2009 v rámci SOP a Plánu rozvoja vidieka
- získaných údajov, ktoré sa viažu k rokom 2008 – 2009 v rámci Programu rozvoja vidieka.

Využili sme aj metódu SWOT analýzy – na stanovenie silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození Košického samosprávneho kraja z pohľadu poľnohospodárstva a vidieka.

Metódu analýzy použijeme na analyzovanie:

- využívania finančnej podpory z EPFRV,
- Košického samosprávneho kraja.

---

4 Výsledky práce

4.1 Stručná charakteristika jednotlivých programovacích období

Možno povedať, že v programovacom období 2007 – 2013 vychádzalo Slovensko z opatrení, ktoré boli súčasne implementované v rámci Plánu rozvoja vidieka a Sektorového operačného programu „Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka“ na obdobie 2004 – 2006.

Na základe tohto možno konštatovať tri typy etáp pomoci z EU:

Prvá etapa prebiehala v rokoch 2000 – 2004 s programom SAPARD. Druhú etapu tvorili v období rokov 2004 – 2006 SOP PaRV a Plán rozvoja vidieka. A poslednú súčasnú etapu tvorí od roku 2007 do 2013 Program rozvoja vidieka SR.

Taktiež treba zdôrazniť, že v nariadení Komisie č. 1320/2006 bol určený spôsob ako zabezpečiť prechod medzi programovacím obdobím 2004 – 2006 a 2007 – 2013. Na základe tohto Nariadenia sú členské štáty povinné uviesť v programoch rozvoja vidieka informácie týkajúce sa prevzatia a financovania záväzkov z predchádzajúcich programov.

Na území SR ide o tieto programy a prevzatie záväzkov:

Program SAPARD Plán rozvoja poľnohospodárstva a vidieka SR 2000 – 2006

Do nového programovacieho obdobia neprechádzajú žiadne záväzky programu SAPARD.

Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka SR 2004 – 2006

Z programu SOP PaRV SR sa do nového programovacieho obdobia neprevezmú žiadne záväzky.

Plán rozvoja vidieka SR 2004 – 2006

Ako je uvedené na portáli mvlstefanek.sk/novinky/prv_1.pdf sa v zmysle čl. 5 nariadenia Komisie č. 1320/2006 v tomto programovacom období financovali záväzky z opatrenia Agroenvironment a životné podmienky zvierat, ktoré boli uzavreté do 31.12.2006. Pokračujúce záväzky sú financované z osi 2 a opatrenia Agroenvironment.

4.1.1 Väzba na ďalšie plány v oblasti rozvoja vidieka

Pre potreby čerpania prostriedkov z garančnej sekcie EAGGF bol spracovaný Plán rozvoja vidieka SR, v rámci ktorého boli podporované opatrenia, ktoré vyplývajú z nariadenia Rady č.1257/1999 a zo Zmluvy o pristúpení:

- Znevýhodnené oblasti a oblasti s ekologickými obmedzeniami,
- Agroenvironmentálna podpora , Sektorový operačný program – Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka,
- Zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy,
- Podpora zakladania odbytových organizácií výrobcov,
- Podpora polosamozásobiteľských fariem,
- Podpora na splnenie noriem Spoločenstva,
- Príplatky k priamym platbám,
- Technická pomoc.

V rámci Plánu rozvoja vidieka boli v oblastiach cieľa 2 (Bratislavský kraj) realizované niektoré opatrenia SOP (Investície do poľnohospodárskych podnikov, Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov, Lesné hospodárstvo, Podpora prispôsobovania a rozvoja vidieckych oblastí, Vzdelávanie).

4.2 SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (SOP PRV) bol rozpracovaný ako jedna prioritná os Národného rozvojového plánu Slovenskej republiky na obdobie rokov 2004-2006.

Ako je uvedené v dokumente SOP PRV (2004) operačný program bol vypracovaný v zmysle tejto základnej legislatívy:

- nariadenie Rady (ES) č.1260/1999 ustanovujúce všeobecné podmienky štrukturálnych fondov;
- nariadenie Rady (ES) č.438/2001 ustanovujúce podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady (ES) č.1260/1999 pokiaľ ide o systémy riadenia a kontroly pre pomoc poskytovanú v rámci štrukturálnych fondov;

-
- nariadenie Komisie (ES) č.1685/2000 ustanovujúce podrobné pravidlá pre implementáciu nariadenia Rady (ES) č.1260/1999 s ohľadom na oprávnenosť výdavkov pre činnosti spolufinancované štrukturálnymi fondmi.

Zemepisné vymedzenie

Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka SR sa v súlade s Národným rozvojovým plánom SR zemepisne vzťahoval na oblasti, ktoré spadajú pod Cieľ 1. Je to územie SR okrem Bratislavského kraja.

Oblasti Cieľa 1, do ktorých na úrovni NUTS II patria:

1. Západné Slovensko
2. Stredné Slovensko
3. Východné Slovensko

Oblasti Cieľa 1, do ktorých na úrovni NUTS III patria:

Trnavský kraj (TT), Nitriansky kraj (NR), Trenčiansky kraj (TN), Žilinský kraj (ZI), Banskobystrický kraj (BB), Košický kraj (KE), Prešovský kraj (PV).

SOP PRV pre roky 2004 – 2006 sa zameriaval na podporu trvalo udržateľného rozvoja vidieka a zlepšenie multifunkčného poľnohospodárstva.

Ako je uvedené v dokumente SOP PRV (2004) sú opatrenia nasledovné :

- 1.1 Investície do poľnohospodárskych podnikov
- 1.2 Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov
- 2.1 Trvalo udržateľné lesné hospodárstvo a rozvoj lesníctva
- 2.2 Rybné hospodárstvo
- 2.3 Podpora prispôsobovania a rozvoja vidieckych oblastí
- 2.4 Vzdelávanie
- 2.5 Technická pomoc

4.2.1 Priority a opatrenia sektorového operačného programu

Tab. 1 Priority a opatrenia sektorového operačného programu

Priorita 1 Podpora produktívneho poľnohospodárstva	
Opatrenie	
Opatrenie 1.1	Investície do poľnohospodárskych podnikov
Opatrenie 1.2	Potravinársky priemysel
Priorita 2 Podpora trvalo udržateľného rozvoja vidieka	
Opatrenie 2.1	Udržateľné hospodárenie v lesoch a rozvoj lesníctva
<i>Podopatrenie 2.1.1</i>	Investície v lesoch prinášajúce zisk
<i>Podopatrenie 2.1.2</i>	Investície v lesoch neprinášajúce zisk
Opatrenie 2.2	Rybné hospodárstvo – FIFG
<i>Podopatrenie 2.2.1</i>	Spracovanie rýb
<i>Podopatrenie 2.2.2</i>	Akvakultúra
Opatrenie 2.3	Podpora prispôsobovania a rozvoja vidieckych oblastí
<i>Podopatrenie 2.3.1</i>	Pozemkové úpravy
<i>Podopatrenie 2.3.2</i>	Diverzifikácia poľnohospodárskych činností
Opatrenie 2.4	Vzdelávanie
Opatrenie 2.5	Technická pomoc

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z www.tur.vlada.gov.sk/data/files/2527.ppt

4.3 Plán rozvoja vidieka 2004 – 2006

Ako je uvedené v dokumente Plán rozvoja vidieka (2004) Ministerstvo pôdohospodárstva SR ako kompetentný orgán predložilo Plán rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2004 – 2006. Tento plán bol vypracovaný v súlade s podmienkami, ktoré boli stanovené v článku 43 nariadenia Rady 1257/1999 a v prílohe II nariadenia Komisie č.445/2002, ktoré ustanovovalo podrobné pravidlá pre výkon nariadenia Rady (ES) č.1257/1999 o podpore rozvoja vidieka z EAGGF.

Taktiež bol vypracovaný tak, aby sa zachovala súčinnosť so Sektorovým operačným programom PRV SR 2004 – 2006. Cieľom plánu bolo popísať situáciu v relevantných oblastiach a uviesť prehľad národných politík v týchto oblastiach s ich opatreniami a prioritami. Z programu SAPARD boli predvstupové nástroje vyhodnotené vzhľadom na to, ako sa využívajú existujúce kapacity a inštitúcie. V SWOT analýze bolo premietnuté celkové posúdenie vtedajšej situácie. Z tejto analýzy pokračuje v popisovaní stratégie programu a návrhu cieľov, priorít a opatrení. V hodnotiacej časti sa uvádzal očakávaný dopad. Podiel a spôsob financovania jednotlivých opatrení boli uvádzané prostredníctvom určenej konzistencie medzi jednotlivými opatreniami a finančnými tabuľkami. Spôsob financovania jednotlivých opatrení sa členil na prostriedky garančnej sekcie EAGGF, národné zdroje a zahŕňal sa sem i podiel súkromného sektora. Záver bol tvorený popisom kompetentných autorít a inštitucionálnym rámcom pre realizovanie programu.

Financovanie opatrení Plánu rozvoja vidieka bolo z garančnej sekcie EAGGF. Z celkového rozpočtu 561,8 miliónov € dosiahol príspevok EU pre Slovenskú republiku výšku 397,1 miliónov počas trojročného obdobia 2004 – 2006 a zvyšná suma bola doplnená zo slovenských verejných a súkromných zdrojov.

4.3.1 Ciele a priority plánu rozvoja vidieka

Na základe analýz stavu, SWOT analýzy, vyplývajúcich rozvojových potrieb, zosúladenia s národnými politikami a politikami EU, je štruktúru Plánu rozvoja vidieka nasledovná (viď príloha 1) :

Globálny cieľ, ktorý uvádza dokument Plán rozvoja vidieka (2004) :

- zvýšenie efektívnosti v sektore poľnohospodárskej výroby a kvality života vidieckeho obyvateľstva je súčasne aj špecifickým cieľom Národného rozvojového plánu.

Špecifické ciele podľa Plánu rozvoja vidieka (2004) :

- Podpora rozvoja vidieckej ekonomiky a zabezpečovanie zvyšovania životnej úrovne vidieckeho obyvateľstva
- Zlepšenie rozvoja vidieckych oblastí prístupom k infraštruktúrnym službám a tým udržať populáciu vidieckych komunít

-
- Zabezpečenie ochrany životného prostredia a biodiverzity vidieckeho prostredia pri udržateľnej využiteľnosti zdrojov vidieka.

Za účelom naplnenia cieľov boli v rámci PRV SR definované dve priority. Jednou z priorít bol "rozvoj udržateľnej vidieckej ekonomiky" a druhou "ochrana a zlepšenie vidieckeho životného prostredia".

Zoznam podopatrení uvedených v dokumente Plán rozvoja vidieka (2004) :

1. Základná schéma
2. Ochrana proti erózii na ornej pôde
3. Ochrana proti erózii vo vinohradoch
4. Ochrana proti erózii v ovocinárstve
5. Zatrávňovanie ornej pôdy
6. Ochrana biotopov polo prírodných a prírodných trávnych porastov
7. Nelesná drevinová vegetácia
8. Ochrana vodných a mokrad'ových biotopov
9. Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat
10. Ekologické poľnohospodárstvo

4.3.2 Priority Plánu rozvoja vidieka

Priorita 1: Rozvoj udržateľnej vidieckej ekonomiky

Táto priorita mala za cieľ podieľať sa na rozvoji ekonomických aktivít prostredníctvom ktorých bolo možné vytvárať pracovné príležitosti a vhodné ekonomické podmienky vidieckeho obyvateľstva.

Priorita 2: Ochrana a zlepšenie vidieckeho životného prostredia

Druhá priorita sa zaoberala zabezpečením ochrany všetkých prírodných zdrojov, udržiavaním a obnovovaním príťažlivého životného prostredia.

Podľa dokumentu (2004) sa PRV SR zemepisne vzťahuje na nasledovné oblasti:

- Cieľ 1 - Západné Slovensko (územie Trnavského, Nitrianskeho a Trenčianskeho kraja), Stredné Slovensko (územie Žilinského a Banskobystrického kraja), Východné Slovensko (územie Košického a Prešovského kraja)
- Cieľ 2, t.j. územie Bratislavského kraja (okresy Malacky, Pezinok, Senec a mestské časti Bratislavy - Záhorská Bystrica, Vajnory, Čunovo, Rusovce, Jarovce)
- Nezaradené oblasti (mestské časti Bratislavy - Staré Mesto, Ružinov, Vrakuňa, Podunajské Biskupice, Nové Mesto, Rača, Karlova Ves, Dúbravka, Lamač, Devín, Devínska Nová Ves, Petržalka).

Naplnenie hlavného a špecifických cieľov PRV SR sa realizovalo formou opatrení:

1. Investície do poľnohospodárskych podnikov (oblasti Cieľa 2 a nezaradené oblasti Bratislavského kraja)
2. Vzdelávanie (oblasti Cieľa 2 a nezaradené oblasti Bratislavského kraja)
3. Znevýhodnené oblasti a oblasti s environmentálnymi obmedzeniami (oblasti Cieľa 1, Cieľa 2 a nezaradené oblasti Bratislavského kraja)
4. Plnenie noriem Spoločenstva (oblasti Cieľa 1, Cieľa 2 a nezaradené oblasti Bratislavského kraja)
5. Agroenvironment a životné podmienky zvierat (oblasti Cieľa 1, Cieľa 2 a nezaradené oblasti Bratislavského kraja)
6. Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov (oblasti Cieľa 2 a nezaradené oblasti Bratislavského kraja)
7. Lesné hospodárstvo (oblasti Cieľa 2 a nezaradené oblasti Bratislavského kraja)
8. Zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy (oblasti Cieľa 1, Cieľa 2 a nezaradené oblasti Bratislavského kraja)
9. Pozemkové úpravy (oblasti Cieľa 2 a nezaradené oblasti Bratislavského kraja)
10. Diverzifikácia poľnohospodárskych činností (oblasti Cieľa 2 a nezaradené oblasti Bratislavského kraja)
11. Podpora pre polosamozásobiteľské farmy v procese reštrukturalizácie (oblasti Cieľa 1, Cieľa 2 a nezaradené oblasti Bratislavského kraja)

---

12. Odbytové organizácie výrobcov (oblasti Cieľa 1, Cieľa 2 a nezaradené oblasti Bratislavského kraja)

13. Technická pomoc (oblasti Cieľa 1, Cieľa 2 a nezaradené oblasti Bratislavského kraja)

14. Príplatky k priamym platbám (oblasti Cieľa 1, Cieľa 2 a nezaradené oblasti Bratislavského kraja)

4.4 Analýza Plánu rozvoja vidieka a SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

4.4.1 Stav implementácie

1.1 Investície do poľnohospodárskych podnikov

Slovensko má za cieľ zvýšiť príjmy v poľnohospodárstve, vo vidieckych oblastiach zlepšiť životné a pracovné podmienky prostredníctvom zvýšenia úrovne produktivity, kvality, hygieny a noriem životného prostredia.

Druh a výška pomoci : (dokument SOP PRV, 2004)

Typ pomoci: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: podielové financovanie

Typ investície: zisková

V rámci Plánu rozvoja vidieka toto opatrenie v Košickom kraji nebolo podporované, pretože podpora smerovala hlavne do oblasti Cieľa 2 a nezaradených oblastí Bratislavského kraja.

Ale v SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka bol podporovaný aj Košický kraj. Prevažná väčšina projektov sa týkala hlavne nákupu strojov a zariadení, respektíve poľnohospodárskej techniky a taktiež investícií do obnovy technologického parku.

Tab. 2 Sumárny prehľad o záväzkoch a platbách

Rok	Prijaté projekty	Schválené projekty	Ukončené projekty	Vyplatená suma (v tis. Sk)
2004	81	81	0	0
2005	252	90	36	137 145
2006	252	145	78	281 145
2007	252	147	110	429 904
2008	252	146	140	623 709
2009	252	145	142	634 777
SR 2009	1915	928	920	4 649 296

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

K 31. 12. 2009 bolo ukončených 142 z celkovo prijatých 252 projektov. Počet ukončených projektov sa pohyboval v rozmedzí od 110 do 142. Najviac projektov sa schválilo a ukončilo v rokoch 2006 – 2009. Roky 2006 – 2009 boli z hľadiska prijímania a schvaľovania najefektívnejšie. Rok 2009 vykazoval najvyššiu ukončenosť projektov.

Vyplatená suma ukončených projektov činila v uvedenom roku 634 777 tis. Sk. Z pohľadu právnej formy najviac beneficietov bolo obchodných spoločností (52, t.j. 36%) a fyzických osôb (42, t. j. 29%).

2 Vzdelávanie

Hlavný cieľ : (dokument SOP PRV, 2004)

Zvýšiť úroveň odborného vzdelávania a poskytnúť subjektom pôsobiacim v pôdohospodárstve a lesníctve potrebné znalosti.

Opatrenie 2 Vzdelávanie je určené len pre Bratislavský kraj. Z toho dôvodu uvedené informácie v tabuľke sú použité zo SOP PaRV, z ktorého čerpal aj Košický kraj.

Tab. 3 Sumárny prehľad o záväzkoch a platlách

Rok	Prijaté projekty	Schválené projekty	Ukončené projekty	Verejné zdroje (tis. Sk)	Vyplatená suma (tis. Sk)
2004	4	0	0	-	-
2005	9	4	0	1 533	-
2006	20	6	1	4 405	117
2007	20	10	3	9 609	408
2008	20	10	9	9 609	6 489
2009	20	10	10	9 609	7 689
SR 2009	121	76	76	77 970	50 888

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

V rokoch 2007 – 2009 výška schválených verejných prostriedkov na jednotlivé projekty bola 9 609 tis. Sk, pričom z ES to bolo vo výške 7 207 tis. Sk.

V roku 2004 a 2005 žiadne projekty neboli schválené a to znamená, že ani sa žiadny neukončil. V nasledujúcich rokoch sa nemenil počet prijatých a schválených projektov. Prijaté projekty ostávali na počte 20 a schválené na počte 10.

V rámci SOP PaRV bolo k 31.12.2009 schválených 10 projektov. Hodnota schválených verejných zdrojov bola 9 609 tis. Sk.

K žiadateľom patrila aj regionálna poľnohospodárska a potravinárska komora. Táto komora, ktorá pôsobí v Rožňave mala schválených 6 projektov. V Košiciach, konkrétne Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov mal schválené 4 projekty. Najviac projektov opatrenia Vzdelávanie sa z hľadiska výstupu orientovalo na vedenie vnútro organizačnej evidencie, na získanie informácií pre vypracovanie projektov na čerpanie prostriedkov zo SOP PaRV a taktiež na efektívne a trvalo udržateľné riadenie poľnohospodárskych podnikov.

Opatrenie 4 : Plnenie noriem Spoločenstva (opatrenie plnenie noriem + poradenstvo)

Hlavný cieľ : (dokument Plánu rozvoja vidieka, 2004)

Podporiť poľnohospodárov na prispôbenie sa náročným normám v oblasti ochrany životného prostredia, hygieny a welfare zvierat.

Druh a výška podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: plné financovanie

Typ investície: nezisková

Je to opatrenie s horizontálnou pôsobnosťou, teda určené pre oblasti Cieľa 1 a 2 a na základe toho realizované na celom území SR.

Tab. 4 Sumárny prehľad o záväzkoch a platiach

Rok	Prijaté projekty	Schválené projekty	Ukončené projekty	Verejné zdroje (tis. Sk)	Vyplatená suma (tis. Sk)
2004	2	0	0	-	-
2005	40	1	0	1 999	-
2006	113	81	2	21 286	96
2007	113	101	53	38 310	6 949
2008	113	99	90	39 898	38 916
2009	113	99	90	39 898	38 916
SR 2009	757	659	630	318 733	304 458

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

Pri tomto opatrení sa projekty týkali predovšetkým nákupu technológie, rekonštrukcie budov, ale aj poradenstva pri uplatňovaní noriem EÚ.

Najviac projektov sa ukončilo v rokoch 2008 a 2009 v počte 90. V roku 2006 bolo z celkového počtu 81 schválených, ukončené boli len 2 projekty a tomu zodpovedá aj výška príspevku, ktorá bolo oproti nasledujúcim rokom pomerne nižšia. V ďalšom roku sa z počtu 101 schválených projektov ukončila len polovica. V dvoch po sebe nasledujúcich rokoch sa počty prijatých ako aj počty schválených a ukončených projektov rovnali.

Tomuto zodpovedala aj výška vyplatenej sumy, ktorá bola rovnaká a to 38 916 000,- Sk. Projekty, ktoré sú uvedené v sumárnom prehľade Plánu rozvoja vidieka boli schválené v rámci programu SAPARD a alikvotná časť bude vyplácaná z Plánu rozvoja vidieka.

K 31. 12. 2009 bolo schválených 38 projektov do obchodných spoločností a 28 projektov čiže 28% podnikateľom – fyzickým osobám.

Opatrenie 5 : Agroenvironment a životné podmienky zvierat

Je to taktiež opatrenie, ktoré má horizontálnu pôsobnosť, čiže je určené pre pokrytie celého územia Slovenska.

Agroenvironmentálna podpora sa zameriava na integráciu agrárnej a environmentálne politiky s cieľom ochraňovať základné zložky životného prostredia, biologickú rozmanitosť a prírodné a kultúrne dedičstvo.

Tab. 5 Sumárny prehľad o záväzkoch a platbách

Rok	Prijaté projekty	Schválené projekty	Ukončené projekty	Verejné zdroje (tis. Sk)	Vyplatená suma (tis. Sk)
2004	29	0	0	-	-
2005	88	76	0	978 979	-
2006	137	122	0	1 524 873	-
2007	137	122	0	1 525 168	-
2008	137	122	0	1 523 645	11 308
2009	137	121	29	1 523 623	415 963
SR 2009	842	760	243	9 572 459	3 318 394

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

Ako možno vidieť za sledované obdobie od 2004 do 2006 z prijatých projektov a schválených projektov nebol ani jeden ukončený. Až v roku 2008 z počtu 121 schválených, bolo ukončených projektov 2. V roku 2009 toto číslo narástlo o 27 projektov, čomu zodpovedá aj vyplatená suma, ktorá bola vo výške 415 963 000,- Sk, čiže 10 946 000 €. Schválená výška príspevkov (verejných výdavkov) je hradená z existujúceho Plánu rozvoja vidieka a ostatná časť z Programu rozvoja vidieka. O projektoch, ktoré nie sú ukončené možno povedať, že ide o viacročné projekty, a preto sú financované aj zo súčasného programovacieho obdobia.

V Košickom kraji sa ukončené projekty týkali ochrany ŽP, ekologického hospodárenia na farme ale taktiež aj obnovy ekologickej stability krajiny.

Miera zapojenia sa do projektov opatrenia Agroenvironment bola pri obchodných spoločnostiach mierne vyššia ako pri podnikateľoch – fyzických osobách. Do obchodných spoločností sa schválilo 48 projektov a viac ako jedna tretina (36%) podnikateľom.

Opatrenie 6 : Spracovanie

Hlavný cieľ : (dokument SOP PRV, 2004)

Zvýšiť konkurencieschopnosť a kvalitu výrobkov vrátane ekologických výrobkov pri znižovaní negatívnych dopadov na životné prostredie.

Keďže toto opatrenie je určené len pre Bratislavský kraj, informácie sme čerpali zo SOP PaRv, v rámci ktorého čerpal Košický kraj.

Tab. 6 Sumárny prehľad o záväzkoch a platbách

Rok	Prijaté projekty	Schválené projekty	Ukončené projekty	Verejné výdavky (tis. Sk)	Vyplatená suma (tis. Sk)
2004	20	15	0	-	137 363
2005	45	15	4	137 363	15 122
2006	45	17	8	211 627	64 235
2007	45	19	12	219 504	85 503
2008	45	19	19	219 504	215 397
2009	45	19	19	219 504	215 397
SR 2009	367	165	160	2 346 019	2 268 562

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

V roku 2004 v Košickom kraji z celkového počtu 20 prijatých projektov, aj napriek 15 projektom schválených nebol žiadny ukončený. V ďalších rokoch z celkového počtu 45 prijatých projektov, počet schválených sa pohyboval v priemere 19 projektov a ukončené projekty sa taktiež pohybovali okolo 12. Celková vyplatená suma na jednotlivé projekty bola vo výške 215 397 tis. Sk.

V súvislosti s týmto opatrením sa projekty zaoberali investíciami na zlepšenie ochrany lesov hlavne nákupom rôznych odvozných súprav a lesníckej techniky. Z celkovo 19 schválených projektov k 31. 12. 2009 tvorili obchodné spoločnosti väčšinu (68%), družstvá činili 16%, podnikatelia 11% a SHR 5%. Najviac projektov sa schválilo v okresoch Košice (5), Michalovce (4), Trebišov a Spišská Nová Ves, kde sa schválili 3 projekty. V okresoch Sobrance (2), Gelnica a Rožňava sa schválilo po jednom projekte.

Opatrenie 7 : Lesné hospodárstvo

V dokumente SOP PRV (2004) je určený nasledovný *hlavný cieľ*:

Inováciou lesnej techniky(stroje a zariadenia) zracionalizovať vybrané lesnícke činnosti a zvýšiť konkurencieschopnosť lesného hospodárstva.

Opatrenie určené pre oblasť cieľa 2: Bratislavský kraj. Košický kraj bol v rámci tohto opatrenia podporovaný zo SOP PaRV, toto opatrenie zahŕňa lesy ziskové a j neziskové.

Tab. 7 Sumárny prehľad o záväzkoch a platbách

Rok	Prijaté projekty	Schválené projekty	Ukončené projekty	Vyplatená suma (tis. Sk)
2004	10	0	0	-
2005	27	21	1	2 369
2006	43	20	11	16 133
2007	43	24	15	21 657
2008	43	25	25	61 906
2009	43	25	25	61 906
SR 2009	236	140	139	430 851

Zdroj : vlastné spracovanie na základe údajov poskytnutých z PPA

V tomto prípade tiež v prvom roku neboli žiadne schválené ani ukončené projekty. Od roku 2005 sa počet prijatých projektov zvýšil o 16, a taktiež schválené projekty sa každým rokom zvyšovali čo sa preukázalo aj na ukončených projektoch, kde sa počet ustálil na čísle 25.

Aj pri tomto opatrení sa projekty orientovali na nákup a modernizáciu strojového vybavenia teda nákupu lesníckej techniky.

Viac ako dve tretiny projektov (68%) sa schválilo do obchodných spoločností a menej ako jedna pätina (20%) do tzv. iných právnych foriem (napr. urbariát, pozemkové spoločenstvá, obce, mestá). Najviac schválených projektov bolo v okrese Gelnica (9), za ním s 8 schválenými projektmi nasledoval okres Spišská Nová Ves. A v okresoch Košice, Rožňava a Michalovce sa schválili 3, 4 a 1 projekt.

Pri kumulácii ziskových a neziskových opatrení v lesníctve bolo ku koncu roka 2009 schválených 25 projektov.

Opatrenie 8 : Zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy

Hlavný cieľ podľa dokumentu Plán rozvoja vidieka (2004):

Posilniť ekologickú stabilitu krajiny

Druh a výška podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: plné financovanie

Typ investície: nezisková

Ide o opatrenie určené pre oblasti Cieľa 1 a 2, čiže má horizontálnu pôsobnosť.

Tab. 8 Sumárny prehľad o záväzkoch a platbách

Rok	Prijaté projekty	Schválené projekty	Ukončené projekty
2004	1	0	0
2005	1	0	0
2006	1	0	0
2007	1	0	0
2008	1	0	0
2009	1	0	0
SR 2009	22	16	0

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

V tomto prípade v Košickom kraji neboli schválené žiadne projekty.

Údaje o požadovanej a schválenej výške príspevku (verejných výdavkov) uvedené za celé obdobie realizácie projektov. Z uvedeného vyplýva, že časť verejných výdavkov bude financovaná z existujúceho Plánu rozvoja vidieka a ostatná časť z nasledujúceho programu, ktorý bude pokrývať obdobie rokov 2007 – 2013.

Opatrenie 9 : Pozemkové úpravy

Opatrenie určené pre oblasti cieľa 2: Bratislavský kraj. Košický kraj nečerpal ani zo SOP PaRV

Opatrenie 10 : Diverzifikácia

Hlavný cieľ určený dokumentom SOP PRV (2004) :

Zlepšiť ekonomické príležitosti a sociálne podmienky vidieckeho obyvateľstva, a tým zabezpečiť ich stabilizáciu vo vidieckom priestore.

V rámci plánu rozvoja vidieka je to opatrenie určené pre oblasť cieľa 2: len pre Bratislavský kraj. Údaje o čerpaní Košického kraja zo SOP sú uvedené v tabuľke.

Tab. 9 Sumárny prehľad o záväzkoch a platbách

Rok	Prijaté projekty	Schválené projekty	Ukončené projekty	Vyplatená suma (tis. Sk)
2004	2	0	0	-
2005	12	11	0	-
2006	14	11	1	819
2007	14	8	3	6 063
2008	14	9	6	16 265
2009	14	9	6	16 265
SR 2009	122	88	83	682 084

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

Od roku 2005 až 2009 sa nemenil počet prijatých projektov. Čo sa menilo, bol len počet schválených a ukončených projektov. Počet schválených projektov sa od roku 2006 znižoval, ale celkovo za celé sledované obdobie v Košickom kraji nebolo prijaté veľké množstvo projektov.

Z celkového počtu 9 schválených projektov k 31. 12. 2009 väčšinu tvorili obchodné spoločnosti (56%) a živnostníkov bolo 33%.

Opatrenie 11 - Podpora pre polosamozásobiteľské farmy v procese reštrukturalizácie

Dokument Plán rozvoja vidieka (2004) stanovil tento *hlavný cieľ*:

Zmierniť problémy vidieka pri transformácii

Druh a výška podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: paušálna platba

Typ investície: nezisková

Opatrenie je s horizontálnou pôsobnosťou, teda pre celé územie SR (oblasti Cieľa 1 a 2)

Tab. 10 Sumárny prehľad o záväzkoch a platiach

Rok	Prijaté projekty	Schválené projekty	Ukončené projekty	Vyplatená suma (tis. Sk)
2004	5	0	0	-
2005	25	3	0	-
2006	99	80	0	-
2007	99	80	0	-
2008	99	80	1	38
2009	99	80	2	218
SR 2009	560	475	22	2 467

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

V rámci tohto opatrenia konkrétne v Košickom kraji projekty boli zamerané na včelárstvo a na podporu neregistrovaných fariem v procese reštrukturalizácie. Žiadateľmi vo všetkých prípadoch boli fyzické osoby. Najviac schválených projektov bolo v okrese Trebišov (21) a Košice (20). Za týmito okresmi nasledoval okres

---

Michalovce (18), Rožňava (10), Spišská Nová Ves (9). Najmenej schválených projektov bolo v okrese Gelnica, kde boli schválené len 2 projekty.

Údaje o požadovanej a schválenej výške príspevku (verejných výdavkov) sú uvedené za celé obdobie realizácie projektov. Z uvedeného vyplýva, že časť verejných výdavkov bola financovaná z existujúceho Plánu rozvoja vidieka a ostatná časť z Programu rozvoja vidieka, ktorý pokrýva obdobie rokov 2007 – 2013. V prvých 4 rokoch neboli žiadne projekty ukončené. V roku 2008 a 2009 z celkového počtu 80 projektov bolo ukončených len 2.

Opatrenie 12 : Odbytové organizácie výrobcov

Hlavný cieľ ako je uvedený v dokumente Plán rozvoja vidieka (2004):

Podporiť vznik, formovanie a uľahčenie administratívnych operácií odbytovým organizáciám výrobcov.

Druh a výška podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: paušálna platba

Typ investície: nezisková

Opatrenie má horizontálnu pôsobnosť, je určené pre celé územie SR(cieľ 1,cieľ 2)

Tab. 11 Sumárny prehľad o záväzkoch a platiach

Rok	Prijaté projekty	Schválené projekty	Ukončené projekty
2004	1	0	0
2005	2	2	0
2006	5	2	0
2007	5	5	0
2008	5	5	0
2009	5	5	0
SR 2009	37	34	0

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

V rámci tohto opatrenia v Košickom kraji neboli žiadne projekty ukončené. Z celkového počtu 5 prijatých, bolo to isté množstvo projektov aj schválených. Je to z toho dôvodu, že časť verejných výdavkov bola financovaná už z Plánu rozvoja vidieka a ostatná časť z Programu rozvoja vidieka, ktorý pokrýva obdobie rokov 2007 – 2013.

Žiadateľmi boli odbytové družstvá a spoločnosti s ručením obmedzeným. Odbytovým družstvám boli schválené 2 projekty a obchodným spoločnostiam 3 projekty.

Schválené projekty sa týkali založenia agroobchodu, zvýšenia odbytovej sily výrobcov obilnín, podpory vzniku a formovania firmy OZM, s.r.o. v Moldave nad Bodvou. Taktiež projekt podalo OOV Zempol družstvo v Trebišove.

Opatrenie 12. Technická pomoc

Hlavný cieľ podľa dokumentu Plán rozvoja vidieka (2004):

Zabezpečiť riadenie, implementáciu monitorovanie a hodnotenie plánu.

Druh a výška podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: plné financovanie

Typ investície: nezisková

Je to opatrenie s horizontálnou pôsobnosťou, ale v rámci Plánu rozvoja vidieka čerpal pomoc len Bratislavský kraj. V SOP PaRV Košický kraj nečerpal žiadne finančné prostriedky.

4.4.2 Celkové vyhodnotenie Plánu rozvoja vidieka a SOP PaRV

Najviac projektov sa prijalo v rámci opatrenia 1.1 Investície do poľnohospodárskych podnikov (252) v rokoch 2005 – 2009. Najviac projektov sa schválilo tiež v rámci tohto istého opatrenia v roku 2007 v počte 147. Najvyšší počet ukončených projektov sa prejavil v roku 2009. Najviac schválených projektov mali opatrenia č. 1.1 a 4 (252 a 137 projektov). Najvyšší podiel ukončených projektov mali opatrenia 1.1, 3 a 4.

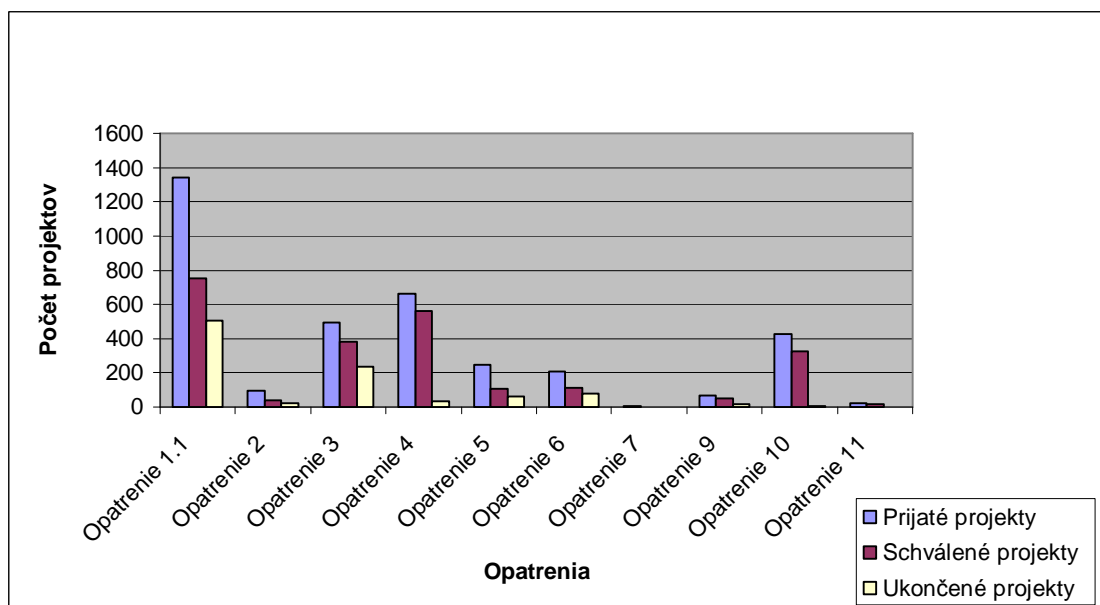
V rokoch 2005 – 2007 najmenej verejných zdrojov zo SOP PaRV išlo do Košického kraja. Najvyšší podiel schválených projektov z prijatých projektov mal Košický kraj.

K 31. 12. 2009 bolo v rámci programov SOP a PRV schválených 2346 projektov. Zo súhrnného hľadiska tvorí opatrenie 1.1 Investície do poľnohospodárskych podnikov najpočetnejšiu skupinu projektov spomedzi všetkých opatrení. Druhou najpočetnejšou skupinou sú projekty týkajúce sa plnenia noriem Spoločenstva a agroenvironmentu. Schválených tu bolo 381 a 562 projektov. Treťou najpodporovanejšou oblasťou sú zo súhrnného hľadiska opatrenie 10 Podpora pre polosamozásobiteľské farmy a opatrenie 6 Lesné hospodárstvo.

Tab. 12 Počty projektov v rokoch 2004 – 2009 v Košickom kraji (kumulatív)

Opatrenie	Prijaté projekty	Schválené projekty	Ukončené projekty
Opatrenie 1.1	1341	754	506
Opatrenie 2	93	40	23
Opatrenie 3	494	381	235
Opatrenie 4	665	562	31
Opatrenie 5	245	104	62
Opatrenie 6	209	115	77
Opatrenie 7	6	-	-
Opatrenie 9	70	48	16
Opatrenie 10	426	323	3
Opatrenie 11	23	19	-
Spolu	3 572	2 346	953

Zdroj : PPA, vlastné prepočty

Obr. 1 Počty projektov v rámci jednotlivých opatrení

Zdroj : vlastné spracovanie

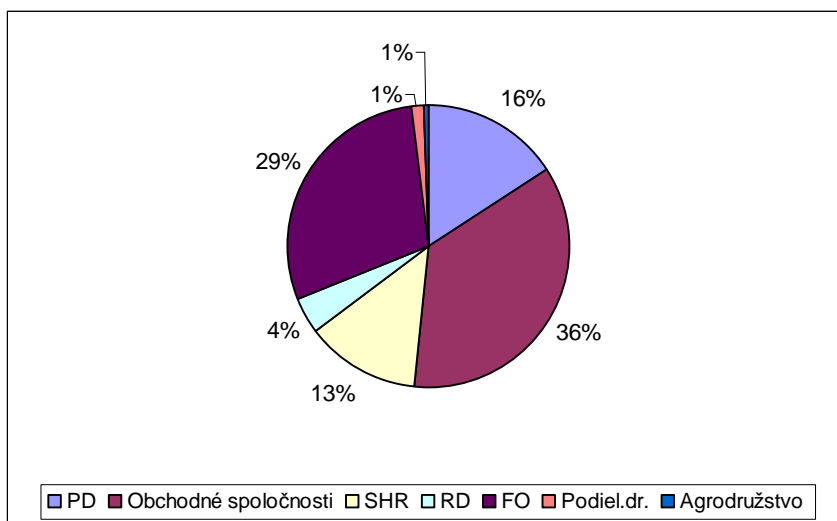
Tab. 13 Rozlíšenie právnej formy beneficietov v Košickom kraji k 31. 12. 2009

Opatrenie	Právna forma beneficietov						
1.1							
	<i>PD</i>	<i>Obchodné spoloč.</i>	<i>SHR</i>	<i>RD</i>	<i>FO</i>	<i>Podiel.dr.</i>	<i>Agrodr.</i>
	23	52	19	6	42	2	1
2							
	<i>Reg.poľn.a potr.kom</i>	<i>Inštitút vzdelávania</i>					
	6	4					
3							
	<i>PD</i>	<i>Obchodné spoloč.</i>	<i>SHR</i>	<i>RD</i>	<i>FO</i>	<i>Podiel.dr.</i>	<i>Agrodr.</i>
	20	38	1	7	28	1	4
4							
	<i>PD</i>	<i>Obchodné spoloč.</i>	<i>RD</i>	<i>FO</i>	<i>Podiel.dr.</i>	<i>Agrodr.</i>	
	22	48	3	44	3	2	
5							
	<i>PD</i>	<i>Obchodné spoloč.</i>	<i>SHR</i>	<i>FO</i>			
	3	13	1	2			

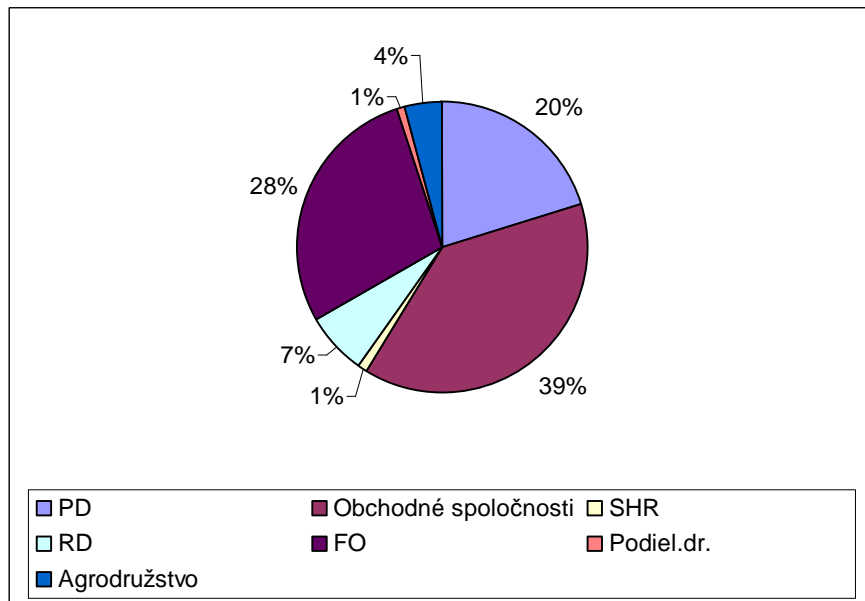
6							
	<i>Obchodné spoločnosti</i>	<i>FO</i>	<i>Pozemk. spoloč.</i>	<i>Urbariát</i>			
	17	3	4	1			
9							
	<i>Obchodné spoločnosti</i>	<i>FO</i>	<i>SHR</i>				
	5	3	1				
11							
	<i>odbytové družstvo</i>	<i>obchodné spoloč.</i>					
	2	3					

Zdroj : vlastné spracovanie na základe údajov z <http://www.apa.sk/index.php?navID=36>

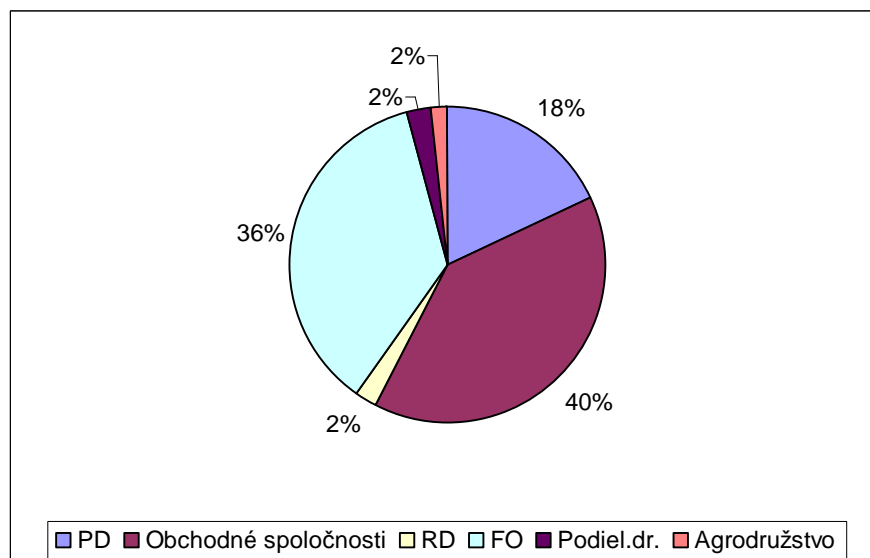
Obr. 2 Investície do poľnohospodárskych podnikov

Zdroj: vlastné spracovanie

Obr. 3 Plnenie noriem Spoločenstva

Zdroj: vlastné spracovanie

Obr. 4 Agroenvironment

Zdroj: vlastné spracovanie

---

4. 5 Analýza opatrení Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013

Ako je uvedené v dokumente Program rozvoja vidieka (2008) :

NA REALIZÁCIU CIEĽOV PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR 2007 – 2013 SLUŽIA OSI A OPATRENIA:

OS 1 ZVÝŠENIE KONKURENCIESCHOPNOSTI SEKTORA POĽNOHOSPODÁRSTVA A LESNÉHO HOSPODÁRSTVA

- Opatrenie 1.1 Modernizácia fariem
- Opatrenie 1.2 Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov a produktov lesného hospodárstva
- Opatrenie 1.3 Infraštruktúra týkajúca sa rozvoja a adaptácie poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
- Opatrenie 1.4 Zvýšenie hospodárskej hodnoty lesov
- Opatrenie 1.5 Odbytové organizácie výrobcov
- Opatrenie 1.6 Odborné vzdelávanie a informačné aktivity
- Opatrenie 1.7 Využívanie poradenských služieb
-

OS 2 ZLEPŠENIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A KRAJINY

- Opatrenie 5.3.2.1. Platby za znevýhodnené prírodné podmienky v horských oblastiach a platby v ostatných znevýhodnených oblastiach
- Opatrenie 5.3.2.1.2 Platby v rámci sústavy Natura 2000 a platby súvisiace so smernicou 2000/608/ES
- Opatrenie 5.3.2.1.3 Agroenvironmentálne platby
- Opatrenie 5.3.2.1.4 Platby za životné podmienky zvierat
- Opatrenie 5.3.2.2.1 Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy
- Opatrenie 5.3.2.2.2 Platby v rámci sústavy Natura 2000 – lesná pôda
- Opatrenie 5.3.2.2.3 Lesnícko-environmentálne platby
- Opatrenie 5.3.2.2.4 Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení

OS 3 KVALITA ŽIVOTA VO VIDIECKYCH OBLASTIACH A DIVERZIFIKÁCIA VIDIECKEHO HOSPODÁRSTVA

- Opatrenie 3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam
- Opatrenie 3.2 Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu
- Opatrenie 3.3 Vzdelávanie a informovanie
- Opatrenie 3.4.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo
- Opatrenie 3.4.2 Obnova a rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb
- Opatrenie 3.5 Získavanie zručností, oživovanie a vykonávanie integrovaných stratégií rozvoja územia

OS 4 LEADER

- Opatrenie 4.1 Implementácia integrovaných stratégií rozvoja územia
- Opatrenie 4.2 Vykonávanie projektov spolupráce
- Opatrenie 4.3 Chod miestnej akčnej skupiny

Priame podpory pre os 2 ako sú uvedené na webovej stránke Pôdohospodárskej platobnej agentúry (2008) :

Zo zdrojov Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV)

- a) podpora v znevýhodnených oblastiach (LFA)
- b) agroenvironmentálne platby
- c) podpora v územiach európskeho významu na poľnohospodárskej pôde
- d) platba na opatrenie životné podmienky zvierat
- e) platby na prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy
- f) lesnícko - environmentálna platba
- g) podpora na lesné pozemky v územiach európskeho významu

Podľa dokumentu Program rozvoja vidieka (2007) sú **prioritné osi** nasledovné :

- Os 1: Zvýšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva. Cieľom je zvýšenie modernizácie, inovácie a efektívnosti v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesnom hospodárstve, prehĺbenie znalostí a zlepšovanie odborného prehľadu v týchto odvetviach.

-
- Os 2: Zlepšenie životného prostredia a krajiny. Cieľom je zlepšenie biologickej diverzity a rámci vidieckych oblastí a systémov poľnohospodárstva a lesného hospodárstva s vysokou prírodnou hodnotou, zachovanie a zlepšovanie kvality podzemných a povrchových vôd, zachovanie a zvyšovanie kvality poľnohospodárskej a lesnej pôdy, zmierňovanie vplyvov zmeny klímy.
  - Os 3: Kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva. Cieľom je vytváranie nových pracovných miest vo vidieckych oblastiach, podpora vzdelávacích aktivít, Zlepšovanie kvality života a vytváranie miestnych partnerstiev.
  - Os 4: Realizácia prístupu Leader. Cieľom je zlepšenie správy a riadenia ako aj mobilizácie rozvoja potenciálu vo vidieckych oblastiach.

Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 vymedzuje na území Slovenskej republiky regióny, ktoré patria do cieľa Konvergencia. Ide o Západné Slovensko (Nitriansky, Trenčiansky a Trnavský kraj), Stredné Slovensko (Banskobystrický a Žilinský kraj) a Východné Slovensko (Košický a Prešovský kraj). Bratislavský kraj je podporovaný v rámci ostatných oblastí. Na Bratislavský kraj sa nevzťahujú opatrenia 3.4.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo a 3.4.2 Obnova a rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb. Nevzťahuje sa naň ani opatrenie 3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam, v rámci ktorého sú v zmysle schémy štátnej pomoci podporované okresy Bratislava II, III, IV, Malacky, Senec, Čunovo, Jarovce a Rusovce. (dokument PRV 2007 – 2013)

Program rozvoja vidieka SR sa vzťahuje na celé územie Slovenska. Regióny cieľa Konvergencia, sú regióny zodpovedajúce úrovni NUTS II v zmysle nariadenia ES č. 1059/2003 Európskeho parlamentu a Rady z mája 2003, ktorých hrubý domáci produkt na obyvateľa meraný pomocou parity kúpnej sily a vypočítaný za obdobie rokov 2000 až 2002, je nižší ako 75% priemerného HDP v EU. Bratislavský kraj nepatrí do cieľa Konvergencia hlavne z dôvodu, že táto oblasť je najrozvinutejším regiónom Slovenska, z hľadiska hodnôt, ktoré dosahujú ekonomické ukazovatele.

Prostriedky EPFRV a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie sa vyplácajú v pomere stanovenom na projekt na základe oprávnených výdavkov zo strany konečného prijímateľa.

Každá platba konečnému prijímateľovi z prostriedkov EPFRV a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie je realizovaná len do výšky súčtu pomeru finančných prostriedkov EPFRV a štátneho rozpočtu schváleného na projekt tak ako je uvedené na portáli http://rozvojobci.sk/fscommand/platby_prijm.pdf. V zmysle Systému finančného riadenia Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka sú finančné prostriedky konečným prijímateľom poskytované systémom predfinancovania, zálohových platieb alebo refundácie, prípadne vo forme paušálnych platieb v prípade opatrenia 1.5 Odbytové organizácie výrobcov a pokračujúcich záväzkov v rámci opatrenia Podpora polosamozásobiteľských fariem v procese reštrukturalizácie z Plánu rozvoja vidieka SR 2004 – 2006.

Pri systéme refundácie sa prostriedky EPFRV a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie preplácajú v pomere stanovenom na projekt na základe skutočne vynaložených výdavkov zo strany konečného prijímateľa

Predfinancovanie je konečnému prijímateľovi poskytované pomerne za zdroje EPFRV a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie na základe predloženia neuhradených účtovných dokladov vystavených dodávateľom/zhotoviteľom, ktoré konečný prijímateľ predloží na PPA v lehote splatnosti záväzkov.

Pri systéme zálohových platieb je oprávnenému konečnému prijímateľovi poskytnutá na začiatku realizácie projektu (resp. aktivity) zálohová platba v stanovenej výške. Konečný prijímateľ priebežne uhradza oprávnené výdavky projektu (resp. aktivity) z poskytnutej zálohovej platby.

4.5.1 Stav implementácie

1.1 Modernizácia fariem (dokument PRV, 2007)

Cieľ

Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárskych subjektov lepším využívaním výrobných faktorov a uplatňovaním nových technológií a inovácií.

Druh podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: podielové financovanie (platba systémom refundácie)

Typ investície: zisková

Tab. 14 Prehľad za projektové opatrenia

Rok	Prijaté ŽoNFP	Schválené projekty	Ukončené projekty	Vyplatený príspevok
2008	283	36	-	-
2009	611	118	14	117 602 926

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

Do 31. 12. 2008 bolo schválených 369 projektov opatrenia 1.1, pričom v rámci cieľa Konvergencia, pod ktorý spadajú západné, stredné a východné Slovensko okrem Bratislavského kraja bolo schválených 349 projektov. Z tohto počtu konkrétne v Košickom kraji schválených bolo 36 projektov.

Čo sa týka počtu projektov k 31.12.2009 tak celkovo sa schválilo 920 projektov. V samotnom košickom kraji to bolo 118 projektov. Schválený príspevok na tieto projekty bol celkovo vo výške 51 993 574,83 €. Schválené projekty za toto obdobie sa týkali väčšinou modernizácie fariem alebo družstiev, ako už vyplýva z názvu tohto opatrenia. Žiadatelia žiadali finančné príspevky na rekonštrukciu alebo výstavbu poľnohospodárskych objektov. Podľa právnej formy beneficentov najviac žiadateľov bolo z radu obchodných spoločností a poľnohospodárskych družstiev. Keď rozdelíme žiadosti podľa okresov v Košickom kraji, tak možno povedať, že najviac úspešným okresom v kraji bol Trebišov, v ktorom bolo schválených až 28 projektov. Za týmto nasleduje okres Michalovce. K najmenej úspešným okresom patrí okres Gelnica, kde boli schválené len 3 projekty.

1.2 Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov (dokument PRV, 2007)

Cieľ

Zlepšiť primárne spracovanie a predajnosť produktov poľnohospodárstva a lesného hospodárstva podporou zlepšenia efektivity, spracovania obnoviteľných zdrojov energie, podporou nových technológií a využitia nových trhov.

Druh podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: podielové financovanie (platba systémom refundácie)

Typ investície: zisková

Tab. 15 Prehľad za projektové opatrenia

Rok	Prijaté ŽoNFP	Schválené projekty	Ukončené projekty	Vyplatený príspevok
2008	33	16	-	
2009	33	20	2	84 611 787

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

K 31. 12. 2008 bolo schválených 16 projektov z celkového počtu 33 prijatých žiadostí o nenávratný finančný príspevok. K 31. 12. 2009 boli ukončené 2 projekty, celková suma v tomto kraji na počet schválených projektov v roku 2009 predstavovala 84 611 787 SKK. K projektom možno povedať, že v rámci tohto opatrenia sa týkali modernizácií a rekonštrukcií či už sladovne, technologických zariadení. Schválené projekty sa týkali aj inovácií vo výrobe včelieho medu alebo investícií do výroby vína v tokajskej oblasti. Podľa právnej formy beneficietov k tomuto dátumu bolo najviac zastúpených z obchodných spoločností v počte 18 a z pozemkových spoločností bol len jeden beneficiet. Najviac žiadateľov bolo z okresu Trebišov tak ako v predchádzajúcom opatrení v počte 9 a najmenej z okresu Košice okolie a Spišskej Novej Vsi. Podrobný počet beneficietov v tabuľke č. 28.

1.4 Zvýšenie hospodárskej hodnoty lesov (dokument PRV, 2007)

Cieľ

Zvýšenie ekonomickej hodnoty súkromných a obecných lesov, zvýšenie diverzifikácie produkcie a posilnenie trhových príležitostí.

Druh podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: podielové financovanie (platba systémom refundácie)

Typ investície: zisková

Tab. 16 Prehľad za projektové opatrenia

Rok	Prijaté ŽoNFP	Schválené projekty	Ukončené projekty	Vyplatený príspevok
2008	22	-	-	-
2009	22	3	-	-

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

Pri tomto opatrení v roku 2008 sa neuzavreli žiadne zmluvy aj keď bolo prijatých 212 žiadostí o NFP. Naproti tomu o rok neskôr už sa uzavreli zmluvy s 35 subjektmi, pričom všetky projekty boli schválené len v rámci cieľa Konvergencia. V Košickom kraji žiadali o príspevok len 3 subjekty a to z okresu Michalovce a 2 žiadatelia z okresu Rožňava. Výška schváleného príspevku bola 348 226,35€. Tieto fyzické osoby svoje projekty zamerali hlavne na získanie finančných príspevkov na nákup lesníckej techniky alebo nákup modernej techniky, aby sa posilnila pozícia poskytovateľa lesníckych služieb.

1.5 Odbytové organizácie výrobcov (dokument PRV, 2007)

Cieľ

Podporiť vznik, formovanie a uľahčenie administratívnych operácií odbytovým organizáciám výrobcov.

Druh podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Typ investície: nezisková

Spôsob financovania: paušálna platba

Tab. 17 Prehľad za projektové opatrenia

Rok	Prijaté ŽoNFP	Schválené projekty	Ukončené projekty	Vyplatený príspevok
2008	5	-	-	-
2009	5	5	-	-

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

V rámci tohto opatrenia takisto ako v predchádzajúcom v roku 2008 neboli uzavreté žiadne zmluvy. V roku 2009 sa schválilo 62 projektov a z toho v košickom kraji 5. Schválený príspevok celkom v eur bol 841 526,91. pri tomto opatrení projekty podávali podľa právnej formy len odbytové družstvá. 4 projekty boli podané v okrese Trebišov a jeden v okrese Rožňava. Tieto projekty sa týkali predovšetkým podpory formovania a uľahčenia administratívy OOV.

1.6 Odborné vzdelávanie a informačné aktivity (dokument PRV, 2007)

Cieľ

Rozšíriť rámec vzdelávacích a informačných aktivít a šíriť poznatky pre všetkých pracujúcich v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesnom hospodárstve.

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: plné financovanie (platby systémom predfinancovania a/alebo refundácie,

Typ investície: nezisková

Tab. 18 Prehľad za projektové opatrenia

Rok	Prijaté ŽoNFP	Schválené projekty	Ukončené projekty	Vyplatený príspevok
2008	13	1	-	-
2009	28	22	1	730 545

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

Pri tomto opatrení môžeme vidieť veľký rozdiel v počte schválených projektov. V roku 2009 tento počet stúpol až o 184 projektov. Taktiež v košickom kraji je rozdiel markantný. Je to až o 21 projektov viac ako v predchádzajúcom roku . v tomto období sa projekty realizovali súčasne vo viacerých okresoch a krajoch, hlavne z toho dôvodu, že projekty boli podávané v zmysle využívania a možnosti realizácie na viacerých miestach.

2.1 Obnova potenciálu lesného hospodárstva (dokument PRV, 2007)

Cieľ

Obnova produkčného potenciálu v lesoch poškodených prírodnými pohromami a požiarimi a zavádzanie preventívnych opatrení

Druh podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: plné financovanie (platba systémom refundácie)

Typ investície: nezisková

Tab. 19 Prehľad za projektové opatrenia

Rok	Prijaté ŽoNFP	Schválené projekty	Ukončené projekty	Vyplatený príspevok
2008	42	3	2	32 798 850
2009	86	37	18	178 940 982

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

V roku 2008 z celkového počtu 314 podaných projektov schválených bolo len 20. je to obrovský rozdiel oproti nasledujúcemu roku, kedy bolo schválených až 267 projektov a z toho len v bratislavskom kraji 8. V Košickom kraji je taktiež možno vidieť nárast až o 34 projektov v roku 2009. Tieto projekty boli financované v celkovej výške schváleného príspevku 11 745 856,45 €. V tomto prípade k okresom v ktorom bolo podaných najviac projektov patrí Gelnica a Rožňava, ktoré podali 15 a 11 projektov. Naproti tomu okres Sobrance a Košice – okolie podali len 3 a 2 projekty. Schválené projekty v týchto okresoch sa týkali ozdravných opatrení, rekonštrukcie lesných ciest, budovania požiarňých pásov a revitalizácie lesných porastov.

2.2.2 Platby v rámci sústavy NATURA 2000 – lesná pôda (dokument PRV, 2007)

Cieľ

Pomôcť súkromným vlastníkom lesov a ich združeniam pri riešení špecifického znevýhodnenia vyplývajúce z implementácie smerníc pre sústavu NATURA 2000 (5.stupeň ochrany).

Druh a výška podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Typ investície: nezisková

Forma podpory: ročná platba na ha lesnej pôdy v oblasti NATURA 2000 (v 5. stupni ochrany)

Systém financovania : priama podpora

Tab. 20 Prehľad za priame podpory

	Počet vyplatených žiadateľov	Suma v Eur	Doplatok SR	Spolu v Eur
Košický kraj	2	10 493,72	2 623,45	13 117,17
Košický kraj	4	11 453,51	2 863,39	14 316,90
Košický kraj spolu	6	21 947,23	5 486,84	27 434,07

Zdroj: vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

V celom Košickom kraji boli v rámci tohto opatrenia 2 osi vyplatení celkovo len 6 žiadatelia. Suma, ktorá im bola celkovo vyplatená činila spolu 27 434,07 €, pričom doplatok zo strany Slovenska bol vo výške 5 486,84 €.

2.2.3 Lesnícko – environmentálne platby (dokument PRV, 2007)

Cieľ

Realizovať lesnícke výrobné postupy zlučiteľné s ochranou a zlepšením životného prostredia, ktoré sú nad rámec príslušných povinných noriem prostredníctvom:

zlepšenia biodiverzity lesov;

ochrany vtáčích území

zachovania lesných ekosystémov s vysokou prírodnou hodnotou;

Druh podpory

Druh podpory   nenávratný finančný príspevok

Typ investície   nezisková

Forma podpory   platba na hektár lesného pozemku v lesnícko-environmentálnom záväzku

Systém financovania :   priama podpora

Tab. 21 Prehľad za priame podpory

	Počet vyplatených žiadateľov	Suma v Eur	Doplatok SR	Spolu v Eur
Košický kraj	1	960,77	240,19	1 200,96
Košický kraj	1	3 398,49	849,63	4 248,12
Košický kraj	2	1 864,76	466,20	2 330,96
Košický kraj spolu	4	6 224,02	1 556,02	7 780,04

Zdroj: vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

Pri tomto opatrení boli vyplatení len 4 žiadatelia. Suma, ktorá im bola vyplatená bola vo výške 7 780,04 € a doplatok SR bol 1556,02 €.

3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam (dokument PRV, 2007)

Cieľ

Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym aktivitám, rozvoj nepoľnohospodárskych aktivít a zvyšovanie vidieckej zamestnanosti.

Druh podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: podielové financovanie (platba systémom refundácie)

Typ investície: zisková

Tab. 22 Prehľad za projektové opatrenia

Rok	Prijaté ŽoNFP	Schválené projekty	Ukončené projekty	Vyplatený príspevok
2008	38	1	-	-
2009	38	1	-	-

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

Na Bratislavský kraj sa nevzťahujú opatrenia 3.4.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo a 3.4.2 Obnova a rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb. Nevzťahuje sa naň ani opatrenie 3.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam, v rámci ktorého sú v zmysle schémy štátnej pomoci podporované okresy Bratislava II, III, IV, Malacky, Senec, Čunovo, Jarovce a Rusovce.

V Košickom kraji v sledovanom období bol schválený len 1 projekt a to konkrétne z okresu Michalovce v sume 1 504 282,02 € . Tento projekt sa týkal realizácie bioplynovej stanice.

3.3 Vzdelávanie a informovanie (dokument PRV, 2007)

Cieľ

Skvalitniť a podporiť ľudský potenciál ako základnú podmienku pre zlepšenie kvality života na vidieku

Druh podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: plné financovanie (platby systémom predfinancovania a/alebo refundácie,

Typ investície: nezisková

Tab. 23 Prehľad za projektové opatrenia

Rok	Prijaté ŽoNFP	Schválené projekty	Ukončené projekty	Vyplatený príspevok
2008	8	-	-	-
2009	25	19	-	-

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

Pri opatrení 3. 3 Vzdelávanie je možné vidieť nárast počtu uzavretých zmlúv v roku 2009 až o 54. v košickom kraji v roku 2008 neboli uzavreté žiadne zmluvy ale naproti tomu v roku 2009 tento počet narástol až na 19 schválených projektov. Projekty v tomto opatrení sa tak ako už jeho názov napovedá týkali vzdelávania predstaviteľov obcí, zriadenia webového informačného portálu alebo skvalitňovania života na vidieku. Tieto projekty sa realizovali súčasne vo viacerých okresoch sledovaného kraja. Projekty boli podávané zo strany občianskych združení alebo neziskových organizácií.

3.4.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo (dokument PRV, 2007)

Druh podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: plné financovanie

Typ investície: nezisková

Oblasť podpory: oblasti cieľa Konvergencia

Tab. 24 Prehľad za projektové opatrenia

Rok	Prijaté ŽoNFP	Schválené projekty	Ukončené projekty	Vyplatený príspevok
2008	-	-	-	-
2009	85	23	-	-

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

V roku 2008 neboli prijaté žiadne žiadosti o nenávratný finančný príspevok. V roku 2009 z celkového počtu 85 prijatých žiadostí, 23 projektov bolo schválených. Do konca roka 2009 žiadny projekt nebol ukončený. Žiadosti o nenávratný finančný príspevok v Košickom kraji v rámci tohto opatrenia boli podávané zo strany obcí. K najúspešnejším obciam patria obce z okresu Trebišov, kde bolo schválených až 7 projektov. V okrese Rožňava 6 projekty, v Michalovskom okrese boli schválené 4 projekty a najmenej v okresoch Sobrance (3), Košice – okolie (2) a Spišská Nová Ves (1). Projekty sa týkali väčšinou rekonštrukcie a modernizácie obecného alebo kultúrneho domu. Suma schváleného príspevku v rámci tohto opatrenia bola vo výške 3 628 811,00 €.

3.4.2 Obnova a rozvoj obcí (dokument PRV, 2007)

Cieľ

Zlepšenie základných služieb a rozvoj investícií a tým zabezpečenie vyššej atraktivity vidieckych oblastí, zlepšenie kvality života vo vidieckych oblastiach.

Druh podpory

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Spôsob financovania: plné financovanie

Typ investície: nezisková
Oblasť podpory: oblasti cieľa Konvergencia

Tab. 25 Prehľad za projektové opatrenia

Rok	Prijaté ŽoNFP	Schválené projekty	Ukončené projekty	Vyplatený príspevok
2008	-	-	-	-
2009	110	12	-	-

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

V tomto prípade taktiež v roku 2008 neboli podávané žiadne žiadosti. V roku 2009 sa podalo 110 žiadostí, schválených bolo len 12 žiadostí o nenávratný finančný príspevok. V rámci tohto opatrenia boli žiadosti podávané taktiež zo strany obcí a týkali sa rekonštrukcií miestnych komunikácií a chodníkov alebo rekonštrukcií a modernizácií verejného priestranstva. V rámci tohto opatrenia najviac schválených projektov bolo v okrese Michalovce (7), v okrese Trebišov to boli 3 projekty a v okrese Košice – okolie dva projekty. Celková suma schváleného príspevku v roku 2009 bola 2 800 508,32 €.

3.5 Získavanie zručností, oživovanie a výkon stratégií miestneho rozvoja (dokument PRV, 2007)

Toto opatrenie sa zameriava na podporu spojenia súkromného a verejného sektora, čiže miest, obcí a podnikateľských subjektov. V rámci neho sa zavádza systém riadenia zdola nahor.

Druh podpory: nenávratný finančný príspevok

Typ investície: nezisková

Spôsob financovania: plné financovanie – 100 %

Tab. 26 Prehľad za projektové opatrenia

Rok	Prijaté ŽoNFP	Schválené projekty	Ukončené projekty	Vyplatený príspevok
2008	3	2	-	-
2009	3	2	-	-

Zdroj : vlastné spracovanie na základe poskytnutých údajov z PPA

Pri tomto opatrení súhlasí počet schválených projektov v roku 2008 a 2009. Obaja žiadatelia boli podľa právnej formy občianskym združením z 2 okresov, Michaloviec a Rožňava. Výška príspevku bola 109 187,08 €. Projekt v okrese Michalovce mal názov „Podme spolu – k úžitku nám i prírode a schválený príspevok bol vo výške 80 554,01 €. V okrese Rožňava projekt realizoval s názvom „Integrovaná stratégia územia Dobšinského kraja“, pričom príspevok bol vo výške 28 633,07 €.

4.5.2 Celkové vyhodnotenie Programu rozvoja vidieka

K 31.12.2008 boli ukončené 2 projekty, vyplatená suma ukončených projektov činila 32 798 850 Sk. Najviac prijatých a schválených projektov mali opatrenia 2.1 Obnova potenciálu lesného hospodárstva a 3.1 Diverzifikácia, ale nevykazovali žiaden podiel ukončenosti.

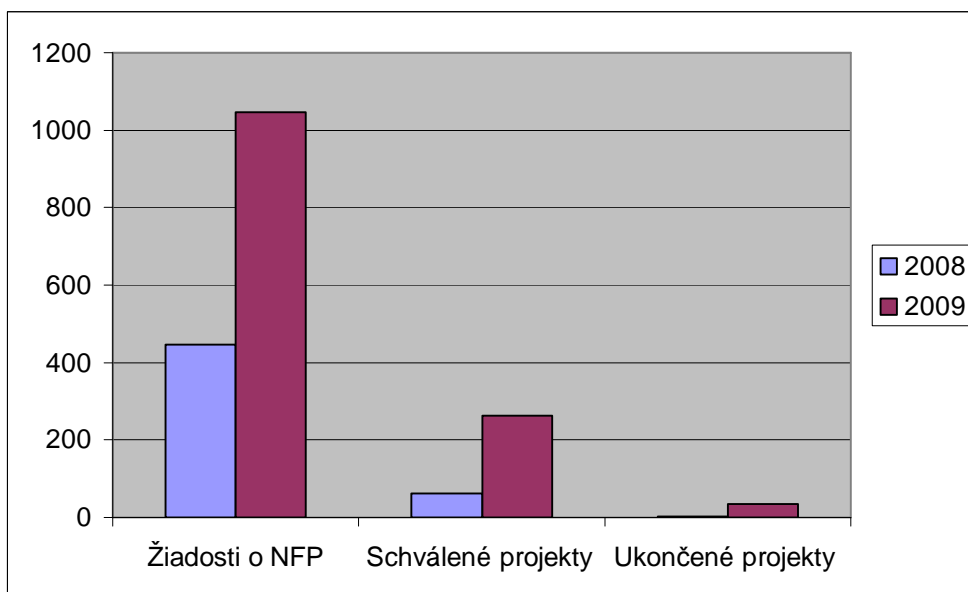
K 31.12.2009 bolo v rámci Programu rozvoja vidieka schválených 262 projektov. Najviac prijatých žiadostí o NFP mali opatrenia 1.1 (611), 3.4.2 (110), 2.1 (86). a 3.4.1 (85), K tomuto obdobiu bolo ukončených 35 projektov, vyplatená suma ukončených projektov činila 381 886 240 Sk. Opatrenie 2.1 Obnova potenciálu lesného hospodárstva vykazovalo najvyššiu ukončenosť projektov (18). Toto opatrenie bolo financované z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.

Pri porovnaní týchto dvoch rokov, tak rok 2009 bol z hľadiska prijímania a schvaľovania úspešnejší.

Tab.27 Počet projektov za roky 2008 a 2009

	2008	2009
Žiadosti o NFP	447	1046
Schválené projekty	63	262
Ukončené projekty	2	35
Vyplatený príspevok (Sk)	32 798 850	381 886 240

Zdroj : vlastné prepočty na základe poskytnutých údajov z PPA

Obr. 5 Počet projektov za roky 2008 a 2009

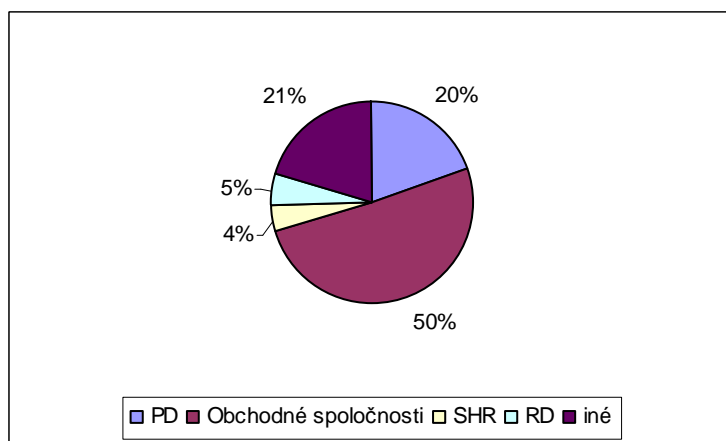
Zdroj : vlastné prepočty na základe poskytnutých údajov z PPA

Tab. 28 Rozlíšenie beneficentov podľa právnej formy v Košickom kraji v rámci Programu rozvoja vidieka k 31. 12. 2009

Opatrenie	Právna forma beneficentov				
	1.1	<i>PD</i>	<i>Obchodné spoločnosti</i>	<i>SHR</i>	<i>RD</i>
	23	59	5	6	24
1.2	<i>Pozem.spoloč.</i>	<i>Obchodné spoločnosti</i>	<i>iné</i>		
	1	18	1		
1.4	<i>FO</i>				
	3				
1.5	<i>Odbyt.družstvo</i>				
	5				
1.6	<i>Reg.pol'n.a potr.kom</i>	<i>Techn.univerzita</i>			
	3	3			

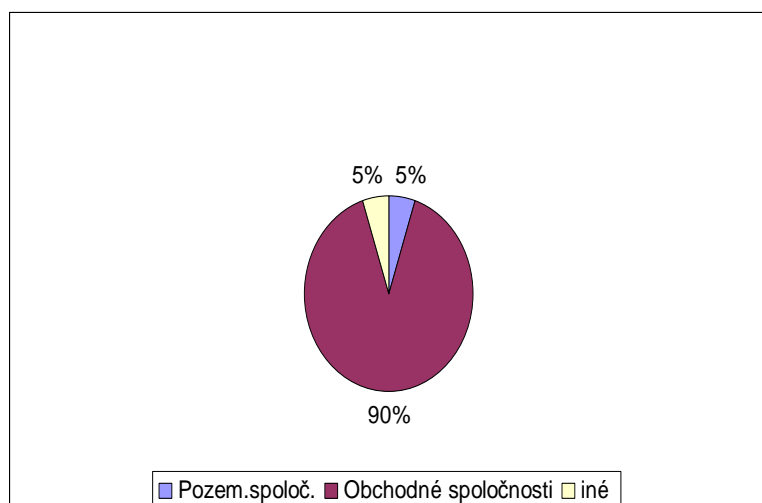
2.1					
	<i>Štátny podnik</i>	<i>Obchodné spoločnosti</i>	<i>Pozemk.spol.</i>	<i>Lesné družstvo</i>	
	11	16	8	2	
3.1					
	<i>Iné</i>				
	1				
3.3					
	<i>Nezisková organizácia</i>	<i>Združenie</i>	<i>iné</i>		
	4	19	8		
3.4.1					
	<i>Obec</i>				
	23				
3.4.2					
	<i>Obec</i>				
	12				
3.5					
	<i>MAS</i>	<i>Občianske združenie</i>			
	1	1			

Zdroj : Vlastné spracovanie na základe údajov z PPA

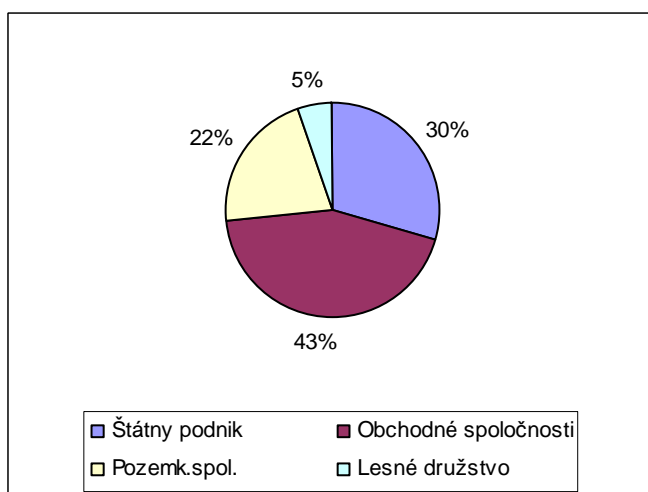
Obr. 6 Opatrenie 1.1 – rozlíšenie podľa právnej formy

Zdroj : vlastné spracovanie na základe údajov z PPA

Obr. 7 Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov – rozlíšenie podľa právnej formy

Zdroj : vlastné spracovanie na základe údajov z PPA

Obr. 8 Obnova potenciálu lesného hospodárstva – rozlíšenie podľa právnej formy

Zdroj : vlastné spracovanie na základe údajov z PPA

4.6 Zhodnotenie podporných opatrení v Košickom kraji

4.6.1 Charakteristika Košického samosprávneho kraja

Košický kraj s rozlohou 6752 km² sa rozprestiera na juhovýchode Slovenskej republiky a zaberá 13,8% jej územia. Na juhu hraničí s Maďarskou republikou, na východe s Ukrajinou, na severe s Prešovským a na západe s Banskobystrickým krajom.

Podľa územno-správneho usporiadania sa člení na 11 okresov: Gelnica, Košice I, Košice II, Košice III, Košice IV, Košice-okolie, Michalovce, Rožňava, Sobrance, Spišská Nová Ves a Trebišov. Krajským mestom sú Košice.

Ekonomické a sociálne špecifiká

Kraj z hľadiska podielu na tvorbe hrubého domáceho produktu a jestvujúcej hospodárskej základni patrí medzi najvýznamnejšie regióny Slovenskej republiky.

Surovinovou základňou regiónu je oblasť Slovenského Rudohoria, ktorá v dávnej minulosti podmienila vznik baníctva, hutníctva farebných kovov a strojárstva. Ťažiskovými ekonomickými odvetviami sú priemysel, stavebníctvo a poľnohospodárstvo. Poľnohospodárska produkcia je sústredená v okresoch Košice-okolie, Trebišov, Michalovce a Sobrance.

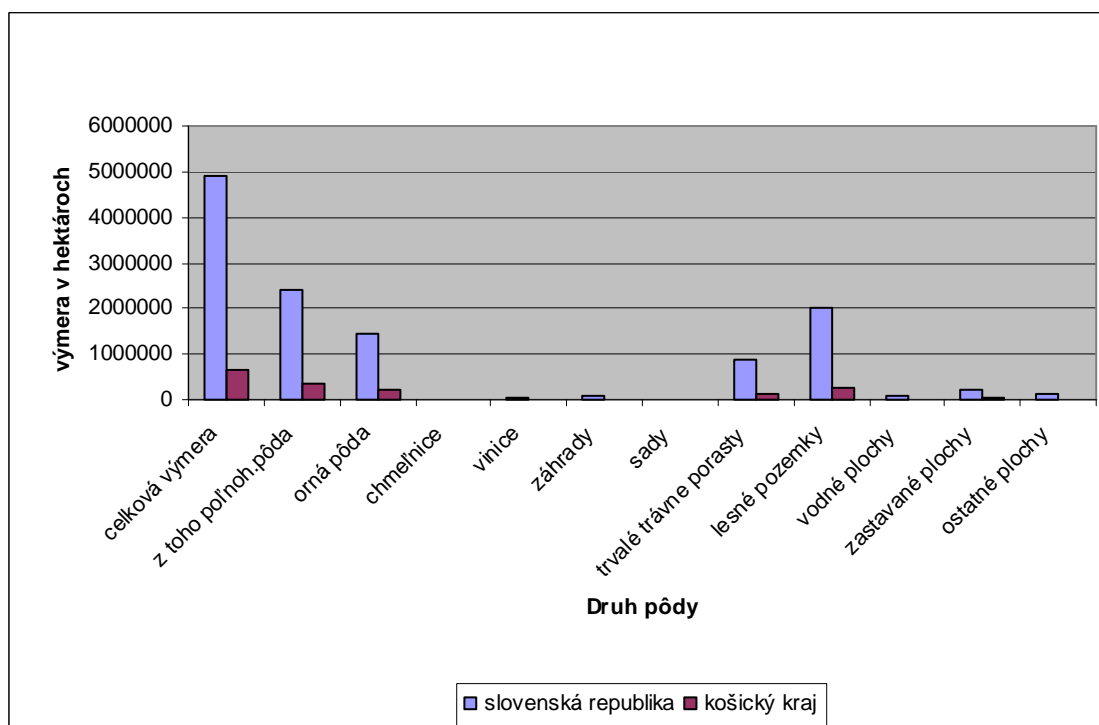
Poľnohospodárska pôda zaberá viac než 337 tisíc ha, čo je 50 % výmery kraja. Lesy pokrývajú dve pätiny povrchu územia. Lesy pokrývajú dve pätiny povrchu územia. Vyše troch štvrtín ornej pôdy je v okresoch Košice – okolie, Michalovce a Trebišov, lesy pokrývajú najmä územie okresu Gelnica a Rožňava.

Prírodné podmienky vytvárajú predpoklady pre rozvoj poľnohospodárskej výroby hlavne v okrese Košice okolie. Tendenciou ďalšieho rozvoja odvetvia je znovuoživiť poľnohospodársku výrobu v tradičných okresoch. Poľnohospodárstvo v Košickom kraji má významné postavenie najmä v silne vidieckych regiónoch, kde je predpoklad, že aj v budúcnosti bude plniť rolu silného hráča pri ich rozvoji. Ide najmä o okresy Gelnica, Sobrance, Košice - okolie, Rožňava, Trebišov a Michalovce.

Tab. 29 Výmera jednotlivých druhov pôdy v ha v Košickom kraji v porovnaní so SR k 1. 1. 2008

Druh pozemku	Slovenská republika (ha)	Košický kraj (ha)
Celková výmera	4 903 573	675 248
z toho poľnohospodárska pôda	2 428 899	337 745
z toho orná pôda	1 425 896	204 139
chmeľnice	530	-
vinice	27 243	2 804
záhrady	76 720	13 560
sady	17 590	2 124
trvalé trávne porasty	880 920	115 118
lesné pozemky	2 007 142	266 657
vodné plochy	93 656	16 229
zastavané plochy	227 931	34 128
ostatné plochy	145 945	20 148

Zdroj: <http://www.geodesy.gov.sk/kataster/rocenka2007/rocenka2007.htm>

Obr.9 Výmera poľnohospodárskej pôdy na Slovensku a v Košickom kraji v %

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z

<http://www.geodesy.gov.sk/kataster/rocenka2007/rocenka2007.htm>

4.6.2 Opatrenia, ktoré najviac využil Košický kraj v programovom období 2004 - 2006

Čo sa týka PRV a SOP tak najviac projektov sa uskutočnilo v rámci opatrenia 1.1 Investície do poľnohospodárskych podnikov. Toto opatrenie sa v Košickom kraji realizovalo prostredníctvom SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka. Možno povedať, že čo sa týka úspešnosti projektov tak v sledovanom období bola dosť vysoká. V rámci opatrenia 1.1 **Investície do poľnohospodárskych podnikov** bolo k dátumu 31. 12. 2006 schválených 145 projektov vo výške požadovaných verejných zdrojov 665 655 tis. Sk.

Celkovo bolo prijatých 252 projektov. Podľa typu investície, prevažná časť projektov bolo zameraná na investície do strojov, zariadení a ostatných technológií.

Čo sa týka rozdelenia projektov podľa právnej formy predkladateľa, prevažovali 3 právne formy, a to – obchodné spoločnosti (52), fyzické osoby (42) a poľnohospodárske družstvá (23).

Druhú najpočetnejšiu skupinu tvorí opatrenie 4 Plnenie noriem spoločstva. V rámci opatrenia 4 **Plnenie noriem Spoločstva** bolo schválených v roku 2006 81 projektov v celkovej výške verejných zdrojov 21 286 tis. Sk. V roku 2009 to už bolo 99 projektov s čím súvisí geografická alokácia.

Čo sa týka geografickej alokácie, najviac projektov bolo podaných v okrese Košice (31) a Michalovce (22).

Tretie opatrenie, ktoré možno spomenúť, je opatrenie 11 čiže **Podpora pre polosamosobiteľské farmy**. Jedným z dôvodov je aj fakt, že časť verejných výdavkov bola financovaná z Plánu rozvoja vidieka a keďže toto opatrenie pokračuje aj v súčasnom programovacom období tak sa ostatná časť bude financovaná z Programu rozvoja vidieka.

Ku koncu roka 2009 bolo schválených 80 projektov. Tieto projekty sa zameriavali hlavne na včelárstvo, vytvorenie životaschopných podnikov vo včelárstve a na rekonštrukciu a modernizáciu včelárskej farmy. Tieto projekty boli podávané len zo strany fyzických osôb.

4.6.3 Využitie opatrenia Košickým krajom v programovom období 2007 – 2013

Z dôvodu, že existujú dve samostatné skupiny projektov alebo žiadostí, rozhodli sme sa, týmto smerom zhodnotiť aj predkladané výsledky práce.

Do prvej skupiny možno zaradiť opatrenia, ktoré sú projektovo orientované : sú to opatrenia osi 1 a 3. Os 2 zaraďujeme do sekcie priamych podpôr alebo platieb. Tieto sú podporované z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.

V roku 2008 bolo najviac prijatých žiadostí (283) o NFP z PRV SR v rámci opatrenia 1.1 Modernizácia fariem.

K 31.12.2009 taktiež bolo najviac prijatých žiadostí (611) o NFP z PRV SR. v rámci tohto istého opatrenia a ich požadovaný príspevok predstavoval 117 602 926 Sk.

Podľa typu investície projekty sa zameriavajú na modernizáciu farmy, investície do obnovy strojového parku alebo na modernizáciu poľnohospodárskeho družstva. Z pohľadu právnej formy prevažovali obchodné spoločnosti a poľnohospodárske družstvá.

Do druhej najpočetnejšej skupiny môžeme zaradiť opatrenie 3.4.2 Obnova a rozvoj obcí, kde bolo prijatých 110 žiadostí o NFP a bolo schválených 12 projektov. Žiaden projekt nebol ukončený. Projekty boli podávané zo strany obcí. Pričom z celkového počtu 12 schválených projektov najúspešnejším žiadateľom bol okres Michalovce, kde sa schválilo až 7 projektov. Za ním nasledovali okres Trebišov (3) a okres Košice – okolie (2). Schválené projekty sa týkali rekonštrukcie miestnych komunikácií a modernizácie verejného priestranstva.

S najviac prijatými žiadosťami o NFP je 2.1 Obnova potenciálu lesného hospodárstva. V roku 2008 bolo prijatých 42 žiadostí, schválených projektov bolo 3. V roku 2009 sa tento počet zvýšil na 86, pričom schválených bolo až 37 projektov. Ako už vyplýva z názvu projekty sa zameriavali na rekonštrukcie lesných ciest, budovania požiarných pásov a revitalizácie lesných porastov. Tieto projekty boli podávané zo strany štátnych podnikov (11), obchodných spoločností (16), pozemkových spoločností (8) a lesných družstiev (2).

Čo sa týka zhodnotenia osi 2 a konkrétne priamych platieb tak k dispozícii sme mali len 2 opatrenia a to Platby v rámci sústavy NATURA 2000 – lesná pôda a opatrenie Lesnícko environmentálne platby. Tieto opatrenia sú podporované z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka. Ďalšie opatrenia, ktoré vyplývajú z tejto osi nebolo možné spracovať z dôvodu, že sa vedú len za regionálne pracoviská PPA a nie za konkrétne kraje. V rámci opatrenia spomínaného ako prvého boli vyplatení 6 žiadatelia v celkovej výške 27 434,07€. Pri druhom opatrení boli vyplatení 4 žiadatelia a výška príspevku bola 7 780,04 €.

4.6.4 SWOT analýza Košického kraja z pohľadu poľnohospodárstva a vidieka

Silné stránky

- vysoký pôdny a klimatický potenciál spolu s technickými predpokladmi pre poľnohospodárstvo na Východoslovenskej nížine,
- nárast finančnej pomoci zo SOP PRV v porovnaní so Sapardom,
- aktívne vstúpenie do procesu tvorby zásad čerpania prostriedkov z eurofondov v súčasnom programov období
- vysoký podiel schválených projektov z prijatých projektov

Slabé stránky

- nepostačujúca dopravná dostupnosť územia,
- technologická a technická zaostalosť agrosektora,
- neznalosť vypracovania požadovanej dokumentácie

Príležitosti

- prejednať kofinancovanie projektov s komerčnými bankami
- zvýšiť osvetu v oblasti čerpania eurofondov v agrosektore
- potreba vytvoriť pre východoslovenský región vzdelávacie miesto pre prípravu poradcov a agropodnikateľov

Ohrozenia

- nedobudovanie diaľničnej a komunikačnej siete,
- nezájem o poradenstvo zo strany potenciálnych žiadateľov
- veľké množstvo neobhospodarovanej pôdy

Košický kraj je charakteristický vysokým stupňom vidieckosti a preto je dôležité pokračovať v podporovaní rozvoja vidieka. Na základe analyzovania Košického kraja má poľnohospodárstvo významné postavenie predovšetkým v silne vidieckych regiónoch ako Gelnica, Sobrance, Košice – okolie, Rožňava, Trebišov a Michalovce. Tieto okresy patrili aj k najúspešnejším čo sa týka podávania projektov v rámci jednotlivých opatrení. Väčšiu úspešnosť týchto okresov je možné zabezpečiť aj prostredníctvom zlepšenia vzdelávania a zapojenia väčšieho množstva beneficentov do procesu podávania žiadostí.

Je dôležité aj naďalej zvyšovať hodnoty poľnohospodárskych produktov. Prijatých žiadostí o NFP zo strany beneficentov je stále málo. Preto je potrebné udržať konkurencieschopnosť v agrosektore, ktorú je nevyhnutné riešiť vkladmi do rekonštrukcií ustajňovacích kapacít, moderných technológií a nákupu rôznej novej techniky.

Keď vezmeme do úvahy opatrenie Odbytové organizácie výrobcov možno vidieť, že taktiež je tu malé množstvo prijatých ŽoNFP. Pre nastolenie zmeny v tomto smere treba začať podporovať vytváranie odbytových organizácií agrokomodít a s tým súvisiace vytváranie zamestnaneckých miest v OOV.

Je dôležité zvyšovať ekonomickú prosperitu a konkurencieschopnosť poľnohospodárstva KSK, ktorú je potrebné prispôbovať miestnym podmienkam jednotlivých okresov. Taktiež veľa závisí aj od aktívneho prístupu predstaviteľov tej-ktorej obce.

---

5 Záver

Rozvoj vidieka je a aj bude dôležitým prvkom európskej politiky. Systém akým sa podporoval rozvoj vidieka doteraz, bol roztrieštený z viacerých zdrojov a na základe viacerých programov. Po tom, ako vstúpilo Slovensko ale aj ostatné krajiny do EU bolo potrebné reformovať SPP ako aj urobiť zmeny v ostatných oblastiach. Po reformovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky sa začal klásť väčší dôraz na rozvoj a podporu rozvoja vidieka.

Dôležitým prvkom politiky sa stal rozvoj vidieka. Je to tak aj preto, lebo vo vidieckych oblastiach predstavujúcich až 90% územia EU, žije viac než polovica obyvateľov EU 27. Vidiek a poľnohospodárstvo sú podporované zo zdrojov SR a EU, pričom finančnú podporu zo zdrojov EU mohli subjekty využívať už aj z predstupových programov. Súčasné rozpočtové obdobie prináša aj nové dotačné možnosti, ktoré začína Košický kraj pomaly aj využívať.

Slovenská republika čerpala v skrátenom programovacom období 2004 - 2006 finančné prostriedky z EU na základe dokumentu Rámec podpory Spoločenstva. V tomto skrátenom období patrili projekty zameriavané na rozvoj vidieka do operačného programu Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka a Plánu rozvoja vidieka.

Vzhľadom na to, že opatrenia Plánu rozvoja vidieka SR 2004 – 2006 majú viacročný charakter, tak záväzky voči príjemcom prebral Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013. Ale Program rozvoja vidieka nepreberá žiadne záväzky z SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka SR 2004 – 2006.

V programovom období 2004 – 2006 mal Košický kraj hlavne zo začiatku problémy s čerpaním pomoci z Európskej únie. Dôvodov bolo niekoľko. Možno spomenúť nedostatočnú ekonomickú výkonnosť podnikov alebo aj nepripravenosť manažmentu. Toto bolo len na začiatku tohto obdobia. Neskôr túto nepripravenosť nahradila informovanosť poľnohospodárskej verejnosti KSK o možnostiach získania podpory ako aj znalosť vypracovania požadovanej dokumentácie. Dôsledkom tejto informovanosti je hlavne to, že k obdobiu 31. 12. 2009 bolo v tomto kraji schválených 2 346 projektov. Je to hlavne z toho dôvodu, že sa zvýšila informovanosť v oblasti čerpania eurofondov v agrosektore. Okrem toho sa aktívne vstúpilo do procesu tvorby zásad čerpania prostriedkov z eurofondov v období 2007 až 2013.

K 31. 12. 2009 bolo v Košickom kraji prijatých celkovo 3572 projektov, z toho schválených bolo 2346 a ukončených 953. Je to aj z toho dôvodu, že opatrenia z predchádzajúceho obdobia pokračujú aj v súčasnom programovacom opatrení, to znamená, že aj projekty ešte nemohli byť všetky ukončené. Čo sa týka jednotlivých opatrení tak najviac projektov sa prijalo v rámci opatrenia Investície do poľnohospodárskych podnikov, bolo to až 1 341 pričom schválených bolo 754 projektov.

V súčasnom programovom období 2007 – 2013 a konkrétne v roku 2008 bolo najviac prijatých žiadostí (283) o NFP z PRV SR. v rámci opatrenia 1.1 Modernizácia fariem.

K 31.12.2009 taktiež bolo najviac prijatých žiadostí (611) o NFP z PRV SR. V rámci tohto istého opatrenia a ich požadovaný príspevok predstavoval 117 602 926 Sk. Do druhej najpočetnejšej skupiny môžeme zaradiť opatrenie 3.4.2 Obnova a rozvoj obcí, kde bolo prijatých 110 žiadostí o NFP a bolo schválených 12 projektov. Žiaden projekt nebol ukončený. Projekty boli podávané zo strany obcí.

Najviac prijatých žiadostí o NFP má opatrenie 2.1 Obnova potenciálu lesného hospodárstva. V roku 2008 bolo prijatých 42 žiadostí, schválených projektov bolo 3. V roku 2009 sa tento počet zvýšil na 86, pričom schválených bolo až 37 projektov.

Čo sa týka priamych podpôr taktiež spomínaných v tejto práci, tak sú poskytované príjemcom v rámci osi 2 Programu rozvoja vidieka ako priama nenávratná dotácia. Vypláca sa z prostriedkov EPFRV a štátneho rozpočtu. Čo sa týka zhodnotenia osi 2 a konkrétne priamych platieb tak k dispozícii sme mali len 2 opatrenia a to Platby v rámci sústavy NATURA 2000 – lesná pôda a opatrenie Lesnícko environmentálne platby. Tieto opatrenia sú podporované z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka. Ďalšie opatrenia, ktoré vyplývajú z tejto osi nebolo možné spracovať z dôvodu, že sa vedú len za regionálne pracoviská PPA a nie za konkrétne kraje. V rámci opatrenia spomínaného ako prvého boli vyplatení 6 žiadatelia v celkovej výške 27 434,07€. Pri druhom opatrení boli vyplatení 4 žiadatelia a výška príspevku bola 7 780,04 €.

O programe rozvoja vidieka v Košickom kraji možno povedať, že prostredníctvom zvýšenia ekonomickej prosperity a konkurencieschopnosti poľnohospodárstva sa zvýšila aj úspešnosť prijatých projektov. Taktiež tým, že sa zabezpečil trvalo udržateľný rozvoj poľnohospodárstva zvýšilo sa aj množstvo prijatých projektov. Dôvodom väčšieho množstva prijatých projektov je aj to, že subjekty v kraji pôsobia a sami rozhodujú o tom, ako najlepšie využiť finančné prostriedky.

---

6 Použitá literatúra

ADAMOWICZ, Mieczyslaw 2000. Institutional restructuring and rural development. In: BROWN, D. – BANDLEROVÁ, A.: Rural development in central and eastern Europe, Nitra : SPU, 2000. ISBN 80-7137-728-7

ADAMKOVIČOVÁ, Beáta. 2005. Trendy slovenského poľnohospodárstva po vstupe do Európskej únie. In *Vedecký časopis pre pre medzinárodné politické, ekonomické, právne a kultúrne vzťahy Fakulty medzinárodných vzťahov Ekonomickej univerzity v Bratislave, Medzinárodné vzťahy* [online], roč. 3, 2005, č. 1 [cit. 2009-11-13]. Dostupné na: <http://fmv.euba.sk/files/casopis_2005-1_net.pdf#page=75>. ISSN 1336-1562>

BABINSKÝ, J. 2001. Tendencie rozvoja vidieka a regionálnej politiky v štátoch OECD v treťom tisícročí. In : *Roľník*, Roč. 10, č. 11-12 s 12-13 ISSN 1335-0595

BAKŠA, Ján a kol. 1992. *Sociológia poľnohospodárstva a vidieka*, Nitra: VŠP, 1992. ISBN 80-7137-027-4

BAKŠA, Ján a kol. 1996. *Sociológia poľnohospodárstva a vidieka*, Nitra: SPU, 1996, 130 s. ISBN 80-7137-264-1

BALKO, Ladislav a kol. 2004. *Štrukturálne fondy EU v slovenskej právnej reflexii*. Bratislava: Expos, 2004. s.241-243. ISBN 80-8057-586-X

BARÁT, Pavol – MORAVČÍKOVÁ, Danuša. 1998. Typológia vidieckych obcí a marginálnych oblastí. In: *Zborník vedeckých prác z Medzinárodných vedeckých dní 98*. Nitra : VES SPU v Nitre, 1998, s.62-65. ISBN 80-7137-483-0.

BARTHELEMY, Pierre A. - VIDAL, Claude 1999. *Rural realities in the European Union. In: Agriculture, environment, rural development. Facts and Figures. A Challenge for Agriculture*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1999, str. 247 – 260. Dostupné na : <http://nf.vse.cz/download/veda/workshops/peluchavenkov.pdf>

BELAJOVÁ, Anna. 1994. Rozvoj vidieka. In: *Zborník príspevkov z vedeckej konferencie*. Nitra : SPU, 1994

BELAJOVÁ, Anna. 1996. Priestor možností a schopností v ekonomickom rozvoji obcí. In: *Zborník referátov z vedeckej konferencie „Vidiek – šanca pre ekonomický rozvoj“*, VES VŠP Nitra, 1996, str. 87- 94. ISBN 80-7137-365.

-
- BELAJOVÁ, Anna. 2006. Diverzifikácia v rozvojovej úrovni vidieckych regiónov na Slovensku, Regionalistické perspektívy 2006. In : *vedecká a pedagogická konferencia s medzinárodnou účasťou, 2.-3. február 2006, Lučenec. - Nitra* [Zborník na CD ROM]. Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2006. s. 20-26. ISBN 80-8069-723-X.
- BELAJOVÁ, Anna – FÁZIKOVÁ, Mária. 2005 . *Regionálna ekonomika*. Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2005. 245 s. ISBN 80-8069-513-X.
- BINEK, Jan - SVOBODOVÁ, Hana - HOLEČEK, Jan a i. 2009. Synergie ve venkovském prostoru, Aktéři a nástroje rozvoje . Brno : GaREP Publishing, 2009. č. 1, 96 s. [cit. 2009-12-10]. Dostupné na : <<http://www.garep.cz/publikace/synergie-ve-venkovskem-prostoru.pdf>>. ISBN 978-80-904308-0-8.
- BINEK, Jan, SVOBODOVÁ, Hana, HOLEČEK, Jan, GALVASOVÁ, Iva., CHABIČOVSKÁ, Katerina.,: *Synergie ve venkovském prostoru, Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. [online]. publikované 2009. citované 20. 11. 2007. Dostupné z: <<http://www.garep.cz/publikace/synergie-ve-venkovskem-prostoru.pdf>>
- BINEK, Jan - GALVASOVÁ, Iva. 2008. Rozvojové struktury venkovských regionů. In : *Konference Venkov je náš svět. Kutná Hora 16.-18.4.2008*. [online]. [cit. 2009-11-20]. Dostupné na : <<http://www.garep.cz/publikace/referat-10.pdf>>
- BITTER, Ján – FEKETE, Pavol – BITTEROVÁ, Miriam . 2006. Nové črty v politike rozvoja vidieka v EÚ a na Slovensku. In: *K otázkam poľnohospodárskej politiky EÚ* : Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie [CD/ROM]. Nitra : SPU, 2006. s 202-206 ISBN 80-8069-688-8
- BOEL, Mariann Fischer. 2004. Myšlienkový svet novej komisárky. In: *Týždenné roľnícke noviny* 40/2004
- BOEL, Mariann.Fischer. 2006. *Kongres európskych farmárov COPA/COGECA*, Štrasburg, 16.-17. okt. 2006. [online]. [cit. 2009-11-19]. Dostupné na: < http://www.vuepp.sk/Studie_pdf/2007/128_Stehlo.pdf>
- BOEL, Mariann. Fischer . 2007. Európska únia. *Spoločná poľnohospodárska politika*. [online]. [cit. 2007-11-19]. Dostupné na: <www.europskaunia.sk/spolocna-polnohospodarska>
- BOKOROVÁ, Monika. – KOBIDOVÁ, Tatiana. 2004. *Rozvoj vidieka v európskej únii*. Nitra: Úvtip. 2004, 15 s. [online]. [cit. 2010-01-20] Dostupné na: < http://www.uvtip.sk/slovak/uvtip/iseu/doc/studie/rozvoj_vidieka_eu.pdf>
-

-
- BUCHTA, Stanislav. 1995. Vývoj a súčasný stav zamestnanosti v poľnohospodárstve. In: *Poľnohospodárstvo*, roč. 41, 1995, s. 648. ISSN 0551-3677
- DARNEL, FRANK. – SIMPSON, Patricia M. 1981. Rural Education, *In pursuit of Excellence Perth*, National Centre for Research and Rural Education
- FÁZIKOVÁ, Mária. 1999. Prístupy k chápaniu definície pojmu „vidiek“. In: *Medzinárodné vedecké dni „99“*. Zborník vedeckých prác, Nitra: SPU, 1999. ISBN 80-7137-661-2
- FÁZIKOVÁ, Mária. 2002. študijný materiál, 2002
- FÁZIKOVÁ, Mária. 2006. *Prednášky z predmetu Rozvoj vidieka: Koncepcia vidieka*. KRR, FEŠRR, Nitra: SPU, 2006
- FÁZIKOVÁ, Mária., NOVOTNÝ – MLYNARČÍK, Karol, LACINA, Peter. 2000. Typológia vidieckych regiónov ako nástroj politiky rozvoja vidieka. In: *Trendy v poľnohospodárskej ekonomike a manažmente*. Zborník vedeckých prác. Rozvoj vidieka a regiónov IV. Diel, Nitra: FEM SPU, s. 52. ISBN 80-7137-718-X
- FISCHLER, Franz. 1997. *Leader: Ideas and Initiatives for Rural Development*, Brusel: European Commission. 1997
- FISCHLER, Franz. 2004. Rozvoj vidieka v Európskej únii. In *Ústav vedecko-technických informácií pre pôdohospodárstvo Nitra, Informačné stredisko pre Európsku úniu*, marec 2004. [online]. [cit. 2009-02-19]. Dostupné na: <www.uvtip.sk/slovak/uvtip/iseu/doc/letaky/rozvojvidiekav.pdf>
- GALVASOVÁ, Iva - HOLEČEK Jan - SVOBODOVÁ Hana. 2009. *Komparace venkovských regionů Boskovicka a Hrotovicka z pohledu jejich aktérů – obcí a zemědělských subjektů*. [online]. [cit. 2010-11-20]. Dostupné na: <<http://www.garep.cz/publikace/referat-5.pdf>>
- GEIST, Bohumil.1992. *Sociologický slovník*, Victoria Publishing, a.s., Praha 1992, ISBN 80-85605-28-7
- HARAJ, Vadim. 1998. *Koncepcia rozvoja vidieka na Slovensku*. SPU, Nitra,1998, ISBN 80-8058-076-6
- HARBUTOVÁ, Eva. 2007. Uplatňovanie novej poľnohospodárskej politiky v podmienkach slovenského vidieka. In: *Ekonomika poľnohospodárstva*, roč. VII, 2007, č. 3, s. 77-80. ISSN 1335-6186
-

-
- HAVLÍČEK, Zdenek - VANĚK, Jiří - JAROLÍMEK, Jan - ŠILEROVÁ, Edita. 2004. *ICT a rozvoj venkovských regionů*, [online]. [cit. 2009-02-19]. Dostupné na: <<http://si.vse.cz/archive/proceedings/2004/ict-a-rozvoj-venkovskych-regionu.pdf>>
- HOREHÁJ, Jozef – POVAŽANOVÁ, Mariana. 2004. *Európska únia*. [cd rom] Banská Bystrica: EF UMB, 2004, ISBN 80-8055-971-6
- Charta európskych spoločenstiev o regionalizácii*, Európska Komisia, 1991
- CHRENKOVÁ, Marcela – KOBIDOVÁ, Tatiana. 2005. *Nové perspektívy rozvoja vidieka Európskej únie*. Nitra: ÚVTIP. 2005, 17 s.
- JURICA, Karol. 1996. Rozvoj vidieka a Program obnovy dediny. In: *Zborník referátov z vedeckej konferencie „Vidiek – šanca pre ekonomický rozvoj“*, ES VŠP Nitra, 1996, str. 39. ISBN 80-7137-365-6
- KAYSER, Bernard. 1990. *La renaissance rurale*. Paris: 1990
- Kolektív pracovníkov AGROINŠTITÚTU NITRA. 2009. *Príprava slovenského vidieka na čerpanie prostriedkov Európskej únie* [online]. 2009 [cit. 2009-11-16]. Dostupné na : <www.celodin.org/read.php?lang=sk&pid=5305>.
- KUČERA, Zdenek - KULDOVÁ, Silvie. 2006. Vnímání venkova: klíčový fenomén jeho rozvoje? In: *Majerová, V. (ed.): Venkov je náš svět – Countryside – our world*. Sborník příspěvků z mezinárodní konference, Český Krumlov, 13. 3. 2006. Praha: ČZU PEF, 2006. s. 394– 402. ISBN 80-231-1539-3.
- MADARÁSZ, Imre. 1996 Ukazovatele vidieckeho rozvoja. In: *„Stratégia rozvoja vidieka na Slovensku“*. Zborník z medzinárodného seminára, Nitra: SPU, 1996, s. 25. ISBN- 80-7137-383-4
- MORAVČÍKOVÁ, Danuša – KUČÍRKOVÁ, Drahomíra. 2004. *Rurálna sociológia*. 2. vyd. Nitra: SPU, 2004, 116 s. ISBN 80-8069-348-X
- MORAVČÍKOVÁ, Danuša - KUČÍRKOVÁ, Drahomíra. 2003. Súčasný problémy rozvoja vidieckeho priestoru na Slovensku. In: *Záverečná správna výskumného projektu Nitra*, Nitra: SPU v Nitre, 2003, 141 s., 1. vydanie
- Osterreichische Raumordnungskonferenz (Orok), Österreichisches Raumentwicklungskonzept 2001, Beschluss vom 2. April 2002, Wien 2002. *Perspektiven fuer die Politik zur Entwicklung des ländlichen Raumes*. [online]. Dostupné na: <<http://www.berggebiete.at/cms/dmdocuments/publikationen/FF24.pdf>>
-

-
- PAVLÍKOVÁ, Gabriela - MAŘÍKOVÁ, Pavlína - HEROVÁ, Irena. 2009. Součinnost obyvatel venkova jako faktor rozvoje. In: *Regionální politika v ČR: Efekty a nové výzvy*. Brno: GaREP Publishing, 2009. [online]. Dostupné na: <<http://www.garep.cz/publikace/referat-19.pdf>>
- PĚLUCHA, Martin. 2008. *Rozvoj venkova v kontextu postupující reformy SZP EU(2008)*. [online]. publikované 2008. citované 20. 11. 2009. Dostupné z: <nf.vse.cz/download/veda/workshops/peluchavenkov.pdf>
- PERLIN, Radim. 2008. *Venkov, typologie venkovského prostoru*. [online] . [cit. 2010-01-15]. Dostupné na: <<http://web.mvcr.cz/archiv2008/odbor/reforma/perlin.pdf>>
- SCHMIED, Doris.: *Winning and Losing. The Changing Geography of Europe's Rural Areas. Aldershot. Anforderungen an einregionale Entwicklungspolitik für strukturschwache ländliche Räume*. 2005. , [online]. publikované 2009. citované . Dostupné z: <<http://www.arl-net.org/pdf/publik/e-paper-der-arl-nr7.pdf>>
- SCHWARZ, Pavol. 2007. Efekty finančnej podpory z fondov Európskej únie na rozvoj vidieka, In *Riešenie regionálnych disparít a nerovnovážnych stavov v prírodnom a hospodárskom prostredí*. Nitra : Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied, 2007. ISBN 978-80-89143-55-9
- SCHWARZ, Pavol. 2009. Efektívnosť čerpania prostriedkov zo štrukturálnych fondov EU agropotravinárskym sektorom v Nitrianskom kraji v programovom období 2004-2006. In : *Regióny-Vidiiek-Životné prostredie 2009* , *Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie* [Zborník na CD ROM]. Nitra : SPU, 2009. ISBN 978-80-552-0259-4.
- STEHLO, Pavol - BUDAY, Štefan. 2007. *Definovanie zásad diverzifikácie vidieckeho hospodárenia s finančnými nástrojmi Spoločenstva, hlavne EAFRD*. [online]. [cit. 2009-12-25]. Dostupné na: <http://www.vuepp.sk/Studie_pdf/2007/128_Stehlo.pdf>
- SRNKOVÁ, Ľubica. 2002. *Rozvojové zmeny vo vidieckych regiónoch*, 1. vyd., Bratislava: Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva, 30 s., 2002. ISBN 80-8058-293-9
- SVOBODOVÁ, Hana - VĚŽNÍK, Antonín. 2009. *Dopady SZP EU na stav a možný rozvoj zemědělství v mikroregionu Hrotovicko*. [online]. [cit. 2009-12-01]. Dostupné na: <<http://www.garep.cz/publikace/referat-3.pdf>>
-

SVOBODOVÁ, Hana. 2009. : *Vazby a průniky netradičních rozvojových aktivit ve venkovském prostoru*. [online]. [cit. 2009-12-19]. Dostupné na: <<http://www.garep.cz/publikace/referat-19.pdf>>

TEJ, Juraj. 2009. *Využitie štrukturálnych fondov Európskej únie v krajoch Slovenskej republiky*. [online], [cit. 2009-11-19]. Dostupné na: <http://www.pulib.sk/elpub2/FM/Kotulic7/pdf_doc/tej.pdf>

TVRDOŇ, Jozef – HAMALOVÁ, Marta – ŽÁRSKA, Elena. *Regionálny rozvoj*. Bratislava: Ekonóm, 1995. 180 s. ISBN 80-225-0671-0

VALENT, S.: *Analýza vplyvu štruktúrnych a kohéznych fondov na ekonomiku prijímajúcich krajín EÚ*. Bratislava: Ústav slovenskej a svetovej ekonomiky SAV, 2000. 32 s. ISBN 80-7144-104-X. [online], [cit. 2009-11-19]. Dostupné na: <http://www.pulib.sk/elpub2/FM/Kotulic7/pdf_doc/tej.pdf>

VARJÚ, J. 2001. *Kvalita života na vidieku*. In *Pôdohospodárstvo a kvalita života obyvateľstva* : zborník referátov zo sympózia s medzinárodnou účasťou konaného v rámci medzinárodného filmového festivalu AGROFILM. Nitra : Agentúra Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, 2001.str. 7. ISBN 80-968665-0-8

VILAMOVIČ, Šárka. 2004. *Jak získať finančné zdroje Európskej únie*. Praha: Grada,2004. 59 s. ISBN 80-247-0828-0

WITHAM, Mark.: *Definition of Rurality*, 1993 Educational Funding Methodologies Papers - 24/4/93

ZATROCHOVÁ, Andrea. 2008. *Program rozvoja vidieka v podmienkach Košického kraja*. Bakalárska práca. Obhájené dňa 1.7.2008

Použitie internetové zdroje

Agenda 2000. In Ústav vedecko-technických informácií pre pôdohospodárstvo Nitra Informačné stredisko pre Európsku úniu , Rozvoj vidieka v Európskej únii marec 2004. [online]. [cit. 2010-02-19]. Dostupné na: <

www.uvtip.sk/slovak/uvtip/iseu/doc/letaky/rozvojvidiekav.pdf>

Brusel nám schválil plán rozvoja vidieka. [online]. [cit. 2010-02-19]. Dostupné na: <<http://hn.hnonline.sk/c1-22506280-brusel-nam-schvalil-plan-rozvoja-vidieka>>

Mailing list. [online]. [cit. 2010-02-10]. Dostupné na: <http://www.mvlstefanek.sk/novinky/prv_1.pdf>

Možnosti financovania v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky. [online]. [cit. 2010-02-10]. Dostupné na: <http://ec.europa.eu/agriculture/grants/index_sk.htm>

Národný rozvojový plán. [online]. [cit. 2010-02-19]. Dostupné na: <www.esf.gov.sk/esf/index.php?id=241>

Oboznamovanie s návrhom Programu rozvoja vidieka - Vydania Mailing listov. [online]. [cit. 2010-02-21]. Dostupné na: <http://www.mvlstefanek.sk/novinky/prv_1.pdf>

Platby konečnému prijímateľovi. [online]. [cit. 2010-02-13]. Dostupné na: <http://rozvojobci.sk/fscommand/platby_prijm.pdf>

Plán rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2004 – 2006. [online]. [cit. 2008-02-08] Dostupné na: <http://archiv.mpsr.sk/slovak/dok/nsprv_dec06.pdf>

Plán rozvoja vidieka. Popis jednotlivých opatrení. [online]. [cit. 2010-02-13]. Dostupné na: <<http://www.apa.sk/index.php?navID=40&ofs1=10>>

Politika rozvoja vidieka 2007-2013. [online]. [cit. 2008-04-25]. Dostupné na: <http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_sk.htm>

Priority a opatrenia sektorového operačného programu. [online]. [cit. 2008-04-10]. Dostupné na: <www.tur.vlada.gov.sk/data/files/2527.ppt>

Príručka pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013. [online]. [cit. 2010-02-17]. Dostupné na: <www.apa.sk/index.php?navID=132>

Program rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007 - 2013. [online]. [cit. 2008-04-04]. Dostupné na: <http://archiv.mpsr.sk/slovak/dok/prv_2007-2013.pdf>

Rozvoj vidieka v Európskej únii [online]. 2004 [cit. 2008-02-22] Dostupné na: <http://www.uvtip.sk/slovak/uvtip/iseu/doc/studie/rozvoj_vidieka_eu.pdf>

Rozvoj vidieka: Komisia dokončuje ročné financovanie členských štátov na roky 2007-2013, Brusel .12. septembra 2006, [online]. [cit. 2010-02-19]. Dostupné na: <[europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/...1... >](http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/...1...)

Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka 2004 – 2006. [online]. [cit. 2008-03-14] Dostupné na: <<http://www.strukturalnefondy.sk/Default.aspx?CatId=13&PsId=164>>

Spoločná poľnohospodárska politika.[online]. [cit. 2009-10-19]. Dostupné na: <www.euractiv.sk/regionalny-rozvoj/zoznam.liniek/cap---teda-spolocna-polnoh.-politika>

Správa o poľnohospodárstve a potravinárstve (obecne známa ako tzv. Zelená správa). Materiál Ministerstvo pôdohospodárstvo SR schvaľovaný každoročne vládou a NR SR. [online]. [cit. 2010-02-01].Dostupné na:<<http://www.land.gov.sk/sk/index.php?navID=122&id=1280>>

System finančného riadenia Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.[online]. [cit. 2009-10-10]. Dostupné na:
<http://www.enterprise-europe-network.sk/articles.php?tid=245&lang=sk>>

Štatistická ročenka o pôdnom fonde SR k 1.1.2008. [online]. [cit. 2010-03-13].Dostupné na: <www.geodesy.gov.sk/kataster/rocenka2007/rocenka2007.htm>

Zoznam aktuálnych priamych podpôr. [online]. [cit. 2010-02-18]. Dostupné na:
< <http://www.apa.sk/index.php?navID=123>>

Zoznam schválených projektov s podpísanou zmluvou, Plán rozvoja vidieka SR 2004 – 2006, jednotlivé opatrenia.[online]. [cit. 2010-02-17]. Dostupné na:
< <http://www.apa.sk/index.php?navID=42>>

Informácie poskytnuté z Pôdohospodárskej platobnej agentúry, z odboru Monitoringu

Platby lesnícke opatrenia PRV 2007-2013 za dot. rok 2008. Sekcia priamych podpôr, Pôdohospodárska platobná agentúra

PRV 07 – 13 – schválené k 31. 12. 2009 – zoznam schválených projektov v Košickom kraji v rámci jednotlivých opatrení, z PPA

Sumárny prehľad o záväzkoch a platbách, Plán rozvoja vidieka 2004-2006 , z Pôdohospodárskej platobnej agentúry

Sumárny prehľad o záväzkoch a platbách, SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

Sumárny prehľad za projektové opatrenia PRV SR 2007 – 2013 os 1,2,3, z PPA

---

7 Prílohy

Štruktúra Plánu rozvoja vidieka Slovenskej republiky pre roky 2004 – 2006

PRIORITY	
PRIORITA 1. Rozvoj udržateľnej vidieckej ekonomiky (vidiecka ekonomika a zamestnanosť)	PRIORITA 2. Ochrana a zlepšenie vidieckeho životného prostredia (životné prostredie vidieka)
Celkový cieľ Priority 1: Podporovať rozvoj ekonomických aktivít umožňujúcich tvorbu pracovných príležitostí a primerané ekonomické podmienky vidieckeho obyvateľstva.	Celkový cieľ Priority 2: Zabezpečiť ochranu všetkých prírodných zdrojov, udržiavať a obnovovať príťažlivé životné prostredie.
OPATRENIA PRV SR	
<p>Opatrenie 1 • Investície do poľnohospodárskych podnikov Geografická alokácia: Cieľ 2 a nezaradené oblasti</p> <p>Opatrenie 2 • Vzdelávanie Geografická alokácia: Cieľ 2 a nezaradené oblasti</p> <p>Opatrenie 4 • Plnenie noriem Spoločenstva Geografická alokácia: Cieľ 1 + Cieľ 2 a nezaradené oblasti</p> <p>Opatrenie 6 • Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov Geografická alokácia: Cieľ 2 a nezaradené oblasti</p> <p>Opatrenie 7 • Lesné hospodárstvo Geografická alokácia: Cieľ 2 a nezaradené oblasti</p> <p>Opatrenie 9 • Pozemkové úpravy Geografická alokácia: Cieľ 2 a nezaradené oblasti</p> <p>Opatrenie 10 • Diverzifikácia poľnohospodárskych činností Geografická alokácia: Cieľ 2 a nezaradené oblasti</p> <p>Opatrenie 11 • Podpora pre polosamosáznaťiteľské farmy Geografická alokácia: Cieľ 1 + Cieľ 2 a nezaradené oblasti</p> <p>Opatrenie 12 • Odfytové organizácie výrobcov Geografická alokácia: Cieľ 1 + Cieľ 2 a nezaradené oblasti</p> <p>Opatrenie 13 • Technická pomoc Geografická alokácia: Cieľ 1 + Cieľ 2 a nezaradené oblasti</p> <p>Opatrenie 14 • Príplatky k priamym plátbám Geografická alokácia: Cieľ 1 + Cieľ 2 a nezaradené oblasti</p>	<p>Opatrenie 3 • Znevýhodnené oblasti Geografická alokácia: Cieľ 1 + Cieľ 2 a nezaradené oblasti</p> <p>Opatrenie 5 • Agroenvironmentálna podpora Geografická alokácia: Cieľ 1 + Cieľ 2 a nezaradené oblasti</p> <p>Opatrenie 8 • Zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy Geografická alokácia: Cieľ 1 + Cieľ 2 a nezaradené oblasti</p>

Zdroj: Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky